

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

KATEDRA MUZIKOLOGIE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**HISTORIE SMÍŠENÉHO PĚVECKÉHO SBORU BRUNTÁL
HISTORY OF MIXED CHOIR BRUNTÁL**

Xenie Bršťáková

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Lenka Křupková, Ph. D.

OLMOUC 2012

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Bruntále dne 17. března 2012

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji Doc. PhDr. Lence Křupkové, Ph.D za cenné rady a připomínky.

Děkuji Mgr. Jiríně Krystýnkové, ředitelce ZUŠ Bruntál a dirigentce SPS Bruntál za poskytnutí materiálu, bez něhož by tato práce nemohla vzniknout.

Děkuji všem, kteří mě podporovali.

Člověk nemůže zpívat jenom tak,
aby někoho potěšil, i kdyby ho měl seberadši,
ne, zpěv musí vycházet ze srdce, to říkám pořád,
musí tryskat zevnitř, jako když zpívá drozd.

Beckett

Obsah

Úvod	6
1 Geografická poloha okresu a města Bruntál.....	9
2 Stručná historie města Bruntálu	10
3 Historie hudebního dění, spolkového života v Bruntále (Historický vývoj, pozadí, na němž se hudební život promítal).....	15
3.1 Církevní sborový zpěv.....	15
3.2 Světský sborový zpěv	16
3.3 Ostatní hudební a kulturní aktivity	17
3.4 Vývoj hudebního školství v Bruntále	19
4 Smíšený pěvecký sbor Bruntál – historie a současnost .	21
4.1 Pěvecký sbor při JKS (dirigent Miroslav Žákovský).....	22
4.2 Pěvecký sbor (dirigent Jaroslav Číhal).....	26
4.3 Smíšený pěvecký sbor Bruntál (dirigentka Mgr. Jiřina Krystýnková).....	31
4.4 Srovnání různých fází existence pěveckého sboru	38
4. 4. 1 Rozbor repertoáru poslední etapy existence sboru	41
5 Dětský pěvecký sbor Rosnička	45
6 Dívčí komorní sbor Bruntál	45
7 Bernardini Břidličná	48
8 Pěvecký sbor města Vrbna.....	49
9 Význam pěveckého sboru, jeho postavení v regionu.....	49
Závěr	52
Resumé	53
Summary.....	54
Zusammenfassung.....	55
Použitá literatura a prameny.....	56
Přílohy	
Anotace	
Annotation	

Úvod

Dosavadní stav zpracování tématu práce

Ke zpracování bakalářské práce s tímto tématem mě vedla skutečnost, že velkou část svého produktivního života věnuji praxi v oboru hudebního školství.

Pracuji jako učitelka hudební nauky na Základní umělecké škole v Bruntále, hry na klavír a elektrický hudební nástroj. Tato práce mě baví a naplňuje. Kromě toho při naší škole pracuje smíšený pěvecký sbor, jediný v Bruntále. Jsem jeho dlouholetou členkou, zpívám ve skupině sopránů. Jako pedagog často vedu také dělené zkoušky s ženskými hlasy, zajišťuji množení a distribuci jednotlivých partů, podílím se na organizaci nejrůznějších vystoupení. Přivítala jsem proto, že jako téma své bakalářské práce jsem měla možnost zpracovat historii tohoto pěveckého tělesa.

Smíšený pěvecký sbor pracuje jako občanské sdružení zaregistrované v databázi Ministerstva vnitra České republiky pod názvem Hudební, umělecký, pěvecký a vzdělávací spolek. Cílem jeho činnosti bylo naplňování spolkového života v Bruntále, realizace hudebních a uměleckých aktivit. Později se však zaměřil pouze na činnost pěveckého sboru.

V první kapitole jsem lokalizovala oblast, o níž píšu. Je to oblast Bruntálu a okolí, nachází se na pomezí Slezska a Moravy. Často je nazývána bránou Jeseníků.

V kapitole o historii Bruntálu, která je poněkud obsáhlejší, jsem se zabývala i nejstarší zdokumentovanou historií hudebního života, jako je církevní sborový zpěv, světský sborový zpěv, a ostatní hudební aktivity v této oblasti. Informace o historii jsem čerpala především z knižní publikace *Bruntál 1213*, kterou zpracoval kronikář města Josef Cepek.¹

Historií hudebního života v Bruntále se nikdo cíleně nezabýval. Důvodem k tomu byla nejspíš i skutečnost, že dobové prameny k tomuto tématu se nám příliš nezachovaly. Bruntál totiž v minulosti podlehl několika ničivým požárům v důsledku válečných útrap (nejničivější byl požár centra města v 18. století, kdy požáru podlehly matriky, církevní dokumenty a staré kroniky). Snad největší ránu kontinuitě hudebního života zasadila 2. světová válka, po jejím ukončení došlo k násilnému vysídlení původního, převážně německého obyvatelstva, které se většinou připojilo k nacistické ideologii, i když před válkou v klidu a míru žilo spolu s českou menšinou. Po válce

¹ CEPEK, J. *Bruntál 1213*. Bruntál, 1999.

zůstalo v Bruntále několik německých starousedlíků, kteří prokázali, že byli antifašisté a také ti Češi, kteří zde doposud vedle Němců v naprosté menšině žili. Většina nově přišedších obyvatel přibyla odjinud, jazykově vznikl smíšený národnostní pruh: Slováci, Hanáci, lidé z Jižní Moravy, rumunští Slováci. Barvitou ukázkou dosídlování jsou nyní jména na náhrobních kamenech na hřbitovech, která dokládají rozmanitost původu nových bruntálských obyvatel. Je třeba poznamenat, že před válkou kvetl spolkový život bohatěji a košatěji. Bylo otázkou prestiže a cti být členem nějakého sdružení, v jeho rámci se etablovat a obětavě pro něj pracovat. Ale i rok 1946 přinesl mnoho pozitivních podnětů. Byl to především vznik hudební školy, jakési pevné základny hudebních aktivit, o nichž se zmiňuji v další podkapitole. Ostatně v hudební škole, dnešní základní umělecké škole, má sbor zkušebnu, s osobou ředitelky Mgr. Jiřiny Krystýnkové, absolventky FF UP Olomouc a dirigentky v jedné osobě, je jeho činnost spjata. V dnešní době se snaží ti, kteří se zde kultuře věnují, navázat aspoň na některé aspekty předválečné historie. Tak i Smíšený pěvecký sbor Bruntál pořádá pravidelné koncerty na historicky významných místech, založil a obnovil tradici vzájemného potkávání se obyvatel na koncertech v kostele Panny Marie Pomocné na Uhlířském vrchu, kde se pořádaly tradiční předválečné a těsně poválečné poutě. Vystupuje v kostele Panny Marie Utěšitelky v bývalém piaristickém objektu na Dukelské ulici v Bruntále, pravidelně zpívá a hraje spolu s komorním orchestrem ZUŠ na půlnočních vánočních mších ve farním kostele.

Kapitole samotného pěveckého sboru a jeho historii věnuji největší část své práce. Podrobně mapuji jeho činnost pod vedením všech tří dirigentů: Žákovského, Číhala a Krystýnkové.

V dalších kapitolách se věnuji zmínce o dalších pěveckých sborech v Bruntále a v nejbližším okolí. Jsou to pěvecké sbory, s nimiž Smíšený pěvecký sbor spolupracoval na společných koncertech, potkával se s nimi a jejich činnost se navzájem ovlivňovala. Se všemi jmenovanými uspořádal společné koncerty. Samozřejmě nejde o vyčerpávající přehled hudebních aktivit v okrese, ale to ostatně nebylo ani cílem mé práce. (Bohaté sborové aktivity bychom našli v Krnově, se kterým ale SPS Bruntál nespolečně pracoval, pouze jednou vystoupil v koncertní síni Sv. Ducha v rámci vzájemného koncertu se Základní uměleckou školou Krnov. Krnov se vždy orientoval umělecky spíše na Opavu a okolí.)

Co se týká materiálů, z nichž jsem čerpala, musím poznamenat, že jich opravdu není mnoho. Problematikou sborového zpěvu v Bruntále se dosud nikdo hlouběji nezabýval,

jak jsem již zmínila výše. Kusé informace bychom našli v dobových novinách a časopisech, zvláště poválečných, *Náš domov* a *Moravskoslezský deník*, ale ani zde nejsou zveřejněny kritiky jednotlivých vystoupení. Jde z velké části jen o informace o proběhlých kulturních akcích, ty najdeme také ve věstníku JKS (Jednotného kulturního střediska). Cenným zdrojem informací mi byly vzpomínky paní Zenice Zákravské, dcery prvního ředitele Hudební školy v Bruntále, profesora Hladkého. Ona sama vystudovala konzervatoř a s velkým úspěchem vychovala řadu dobrých klavíristů. Ona to byla, kdo zahajoval na škole spolu s otcem výuku v roce 1946 a do svého důchodu zde působila. Sama byla organizátorkou mnoha koncertů, pracovala jako korepetitorka v nově vzniklém sboru, byla členkou komorního sdružení tamních učitelů.

K určitému zpracování hudební historie Bruntálu po roce 1945 došlo v diplomové práci studentky 5. ročníku Pedagogické fakulty UP Olomouc Dagmar Nedomlelové.² Ta se však zabývala povšechně hudební historií této lokality ve vybraném časovém rozpětí, nikoliv však pěveckými sbory. Prioritou autorčina zájmu bylo zpracování hudebně spolkového života v Bruntále.

Další stručný pohled na historii hudebního života podala ředitelka ZUŠ Bruntál v brožurce věnované 50. výročí vzniku školy, kde najdeme první ucelenější zmínky o práci pěveckého sboru, nikoliv však jako samostatně zpracovanou kapitolu.³

Nástin historie pěveckého sboru najdeme poprvé v diplomové práci žákyně ředitelky, Mgr. Kristýny Niesnerové, absolventky Pedagogické fakulty UP Olomouc, která čerpala převážně z informací a vzpomínek dirigentky, ze sborových kronik a propagačních brožur sboru.⁴

Tato diplomová práce by měla být prvním ucelným zpracováním historie tohoto sborového tělesa s poměrně dlouhou tradicí.

Ve své práci jsem chtěla kromě jiného také poukázat na skutečnost, že region Bruntálu a jeho nejbližšího okolí zdaleka nepatří k oblastem, kde žijí jen drsní lidé, zocelení blízkostí hor, že tvrdá práce v podhůří Jeseníků nebrání aktivnímu uměleckému spolkovému životu a že i zde žijí lidé, které zcela naplňuje jejich amatérská umělecká činnost a která přináší radost četným posluchačům.

² NEDOMLELOVÁ, Dagmar. *Hudba v Bruntále po roce 1945*. Olomouc, 1993. Diplomová práce. Univerzity Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 5 – 21.

³ KRYSTÝNKOVÁ, J. *50 let základní umělecké školy v Bruntále*, Bruntál, 1996, s. 4 – 9.

⁴ NIESNEROVÁ, K. *Základní umělecká škola Bruntál*. Olomouc, 2008. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, katedra hudební výchovy, s. 47 – 54.

1 Geografická poloha okresu a města Bruntál

Bruntál je okresní město v Moravskoslezském kraji, v oblasti Nízkého Jeseníku. Jeho území se rozkládá po obou stranách historické zemské hranice Moravy a Slezska, přičemž svou místní částí Moravskoslezského Kočova zasahuje na Moravu, ale historická zástavba centra města leží v oblasti Slezska. Město je dnes nazýváno „městem mezi horami a vodou“. To proto, že z východu je na dohled v 70. letech vybudovaná přehrada Slezská Harta a na západě se majestátně tyčí pohoří Hrubého Jeseníku se svou nejvyšší horou Praděd (1492 m. n. v.). V dohledné době se má také severně směrem k městu Krnov budovat malá přehradní nádrž, která má posloužit jako záchytné místo pro vodu tající z hor a ohrožující město Krnov, které bylo v roce 1997 vyplaveno povodní. Pokud se tak stane, otevřený terén zůstane pouze k městu Olomouc, všude jinde bude třeba přejet hory nebo se vyhnout velké vodě.

Bruntálem protéká Bukový potok, který se vlévá do Černého potoka. Centrum města stojí na vyvýšenině, geograficky ideálně přizpůsobené obehnutí hradbami.

2 Stručná historie města Bruntálu

O historii vzniku a vývoje města Bruntálu se zmíním poněkud obšírněji. Jde totiž o město, jehož dějiny nejsou všeobecně známé. Také jeho historie prošla docela významnými zvraty, které významným způsobem ovlivnily i kulturní vývoj, na něž pak navazovaly hudební aktivity hudebně spolkové činnosti regionu.

Město Bruntál se pyšní datem vzniku někdy v roce 1213. Nahlédněme do historie tohoto pozoruhodného města, které žije vlastním životem již po mnoho staletí, a i když se netěší zájmu médií, jako metropole nebo velké aglomerace naší vlasti, stojí rozhodně za pozornost. V této kapitole čepráme především z nejucelenější práce na toto téma a to je práce bruntálského historika Josefa Cepka a také z prací Balcárka a Hosáka.⁵

Nálezky z prehistorické doby dosvědčují, že Bruntál byl v prvopočátcích pravěkým sídlištěm z doby kamenné. V 8. a 9. století území dnešního města spadalo pod Velkou Moravu a v 10. století bylo součástí české říše. Územní třenic s Polskem sice neustále hrozily připojením k vratislavskému biskupství, ale ve 13. století připadlo celé české Opavsko diecézi olomoucké. Byl to ale pohraniční prostor, liduprázdné území, které bylo potřeba obsadit příchozími z Moravy, aby se předešlo osídlení ze strany severní. Tato kolonizace proběhla za markraběte Vladislava Jindřicha a po jeho smrti ji dokončil Přemysl Otakar I. Také biskup olomoucký Bruno se do kolonizace zapojil, někteří jazykovědci pokládají jeho jméno za podnět k pojmenování města. Historikové se přiklánějí k názoru, že původní Bruntál stál na území dva kilometry vzdáleném od Bruntálu směrem na západ, ve Starém Městě. Ale zde hrozily záplavy a území bylo otevřené a tudíž nechráněné. Město bylo tedy později přeneseno na vzdálenější pahorek, který bylo možno opevnit a odolávat tak nájezdníkům. Protože bylo oporou vlády Přemyslovců, byl kolem kostela, nejstarší stavby v Bruntále, vybudován val a příkop. Kostel sám byl založen v roce 1201, má románský portál a ranně gotickou sakristii, jejíž žebroví je zakončeno znakem českého státu – českým lvem a moravskou orlicí. Město stálo na staré cestě mezi Olomoucí a Opavou, jeho původní název mu dali němečtí osídlenci: Freudenthal (1213) – Vrudenthal (1362) – Rudenthal, česky později Bruntál. Jeho založení byl pozvolný proces, ne jednorázový akt. První písemně doložené zmínky o něm nalézají historikové v tzv. Uničovské listině

⁵ CEPEK, J. *Bruntál 1213*. Bruntál, 1999.

BALCÁREK, P. *Rodinný archiv Rotalů a Vrbnů*. Studie Muzea Kroměřížska. Kroměříž, 1986. s. 40-45.

HOSÁK, L. *Historicko-vlastivědný výzkum okresu bruntálského*. Olomouc, 1950.

HOSÁK, L. *Počátky města Bruntál. Vlastivěda Severomoravského kraje - okres Bruntál*. 1962. č. 2.

z roku 1223, kterou potvrzuje král Přemysl I. práva udělená městu tak, jak je užívali měšťané z Bruntálu. Tato listina vešla v platnost v roce 1223. Ve 12. století totiž město obtékané Kobylím a Černým potokem potvrzovalo zájem šlechty o hospodářský rozvoj, který byl zdrojem jejího vznikajícího bohatství a noví kolonisté utužovali tržní vztahy mezi vesnicí a městem. Město ale bylo původně hornické, ve znaku má horníka vpravo otočeného, přes rameno nese hornický špičák. Kroj horníka koresponduje se severoněmeckými zvyklostmi a svědčí o německém osídlení. Nejstarší vyobrazení – bohužel jen zlomkovité – se dochovalo v nejstarší bruntálské pečeti, která byla nalezena až roku 1992 v bavorském Mnichově. Pochází z roku 1287, je umístěná na listině bruntálského fojta. Těžba rud v blízkém okolí stála za jeho nebývalým rozvojem, jak o tom dodnes svědčí místní místopisné názvy: Rýžoviště, Rudná, Roudno, Lomnice, Ruda, Horní Město a jiné. V minulosti město odolávalo velkému nebezpečí nájezdu Tatarů, zvláště v polovině 13. století. Ve 14. století patřilo město krátce k opavskému vévodství a získalo hrdelní právo. (Ještě na počátku 80. let byla ve zbytcích hradeb města patrná katovská fortna, u níž stávala kaplička. Ta musela ustoupit zahradě u mateřské školy, která také dnes již neexistuje a budova patří bance.) V důsledku dědičného dělení v pozdější době spadalo město pod pány Vrbenské, a to v 15. století. Např. Jan Bruntálský z Vrbna je pochován ve farním kostele, zemřel roku 1477. V té době kvetla těžba rud: zlata, stříbra, železa a mědi. Hospodářský rozkvět města trval i po celé století šestnácté. Rozvíjely se kromě jiného i cechy, Bruntál ležel na spojnici vnitrozemských cest českých zemí se slezskou oblastí. Město bylo přebudováno v renesančním slohu a zpevněno bylo opevnění vybudováním nových bašt, hrad prošel také renesanční přestavbou na pohodlnější šlechtické sídlo, k čemuž využilo i části městských gotických hradeb. Upraven byl farní kostel, město mělo svůj špitál, lázně a školu. Bruntálští z Vrbna (míněno vrbenské panství v Polsku, ne nedaleké Vrbno pod Pradědem) patřili svou vírou k augspursko-evangelickému vyznání, což se jim později stalo osudným. Vrbenští nicméně byli osvícenými šlechtici a podporovali hospodářský rozvoj města.

Bruntálské panství vydal císař Ferdinand II. svému bratrovi, arciknížeti Karlovi, biskupu vratislavskému, který byl zároveň velmistrem Řádu německých rytířů, dne 17. července 1621. Bylo to v důsledku panských rebelií spojených s bitvou na Bílé Hoře. Také na Bruntálsku byly zřízeny protireformační komise a obyvatelstvo bylo nuceno k přestupu ke katolické víře. Zvláště činnost jezuitů byla v tomto směru vyhlášená svou nesmlouvavostí. Panství Bruntál shrnovalo tehdy 3 města (Bruntál,

Andělskou Horu a Vrbno) a 15 vesnic, kromě něj připadlo Řádu i panství Sovinec se třemi městy a 18 vesnicemi.

Následující dlouhá léta bylo panství zmítáno těžkými boji s Dány, i když obyvatelstvo se netajilo sympatiemi k nim, protože prohlašovali, že přišli na pomoc svým protestantským bratřím. Řád však své panství udržel a nelze říci, že to bylo úplně ke škodě zdejších poddaných: pozvedl školství, podporoval rozvoj řemesel, přičemž se musel vyrovnávat i s nájezdy Švédů pod vedením Lenarta Torstensonova, což bruntálské měšťany vyčerpávalo, protože důsledky války nesli především oni. Kromě válek je postihl i mor a rozsáhlé požáry. Na druhou stranu však město v této době zaznamenalo i znatelný rozkvět – bylo založeno piaristické gymnázium, domy na náměstí doznaly barokní přestavby a měšťanská společnost v 18. století nabývá stále víc významu ve svých snahách vyrovnat se v péči o město i obyvatelstvo šlechtě. Proto vzniklo v Bruntále ke konci 18. století i městské divadlo, které uvádělo Dittersdorfovy opery a jeho působnost byla přenesena do budovy zámku, do koníren, dnešní velké výstavní síně.⁶ Mezi jmény herců je i jméno otce Theresie Kronosové, která se narodila 7. října 1801 a proslavila se především ve Vídni.

Řád německých rytířů jako držitel panství se orientoval na rozvoj hospodářství, uvědomoval si, že ekonomika je nositelem cesty vpřed. Zvláště se zaměřil na lesní hospodářství, protože v okolních lesích bylo hojně dřeva. Řád byl však na počátku 19. století rozpuštěn Napoleonem a zdálo se, že jeho majetek bude zabaven. Ale jeho největší část se nacházela po napoleonských válkách v habsburských zemích a velmistr řádu byl příslušníkem vládnoucího rodu. Velmistr arcivévoda Viktor proto přeložil sídlo do Vídně v roce 1809. V Bruntále v té době vzniká množství manufaktur a kvete zahraniční obchod a mění se společenské složení, početně sílí dělnická vrstva, což bylo důsledkem zrušení nevolnictví v roce 1781 Josefem II. Bruntál vedle výroby sukna proslul výrobou houní. Došlo k bourání městských hradeb a zrušení všech tří městských bran: olomoucké, nisské (staroměstské) a krnovské. V době prusko-rakouské války sem byla zavlečena cholera a epidemie neštovic, což vyvolalo nutnost založení městského špitálu, který stojí dodnes. Dále byl postaven chudobinec, útulek pro přestárlé, sirotčinec, byl zřízen městský vodovod. Vzkvétal lnářský průmysl, byla založena živnostenská a tkalcovská odborná škola. Vznikaly nejrůznější spolky spojené především s dělnictvem, které se také v Bruntále organizovalo v sociální demokracii.

⁶ ŠAMÁNEK, J. Z historie bruntálského divadla. *Vlastivěda Severomoravského kraje – okres Bruntál*. 1962.

Již v době před 1. světovou válkou působilo ve Slezsku několik politických stran, které těsně spolupracovaly se stejně zaměřenými v Německu, nacionalistické myšlenky nacházely živnou půdu, zvláště pak v době po první světové válce. Snaha sudetských Němců dosáhnout „práva na sebeurčení“ se táhne již od dob porážky jejich národa v první světové válce a právě proto, že toto území bylo obýváno v převážné části německým obyvatelstvem, převládala již tehdy snaha vytvořit z této oblasti provincii s tendencí připojení k Rakousku. Protičeské nálady šířil místní tisk, odvolával se na „zotročení lidu“ již v době trvání Českého království a Němci byli odhodláni k odtržení pohraničí a jeho připojení k Rakousku. Ve 20. letech proto sílily i projevy sympatií k fašismu, zároveň byla založena komunistická strana. Od roku 1934 se tvořily v Bruntále ordnérské oddíly, které měly dbát na nerušenost schůzí a činnosti Sudetoněmecké vlastenecké fronty. Zostřující se politická situace gradovala v předvolební kampani v roce 1938. V dobových novinách *Freudenthaler Zeitung* můžeme číst: „...Mimo hranice Německa žijí miliony lidí, kteří věří v Hitlera. Říše je víc než stát. Říše je všade tam, kde žijí Němci, kteří zachovávají germánské smýšlení... hákový kříž spasí svět...“.⁷ Volby v roce 1938 s naprostou převahou vyhrála ve městě nacionalisticky orientovaná SdP. Vedení města bylo proto zaskočeno vyhlášením všeobecné mobilizace, ale i Němci byli ozbrojováni. Po obsazení republiky opustilo Bruntál mnoho politických uprchlíků, mezi nimi němečtí sociální demokraté, komunisté a město se začalo vylidňovat. V září bylo vyhlášeno stanné právo a následně byl Bruntál obsazen německým vojskem. V roce 1938 byl Němci zrušen Řád německých rytířů, jeho majetek byl hitlerovským Německem konfiskován a dodnes není soudně vyřešena otázka restituce, již se Řád domáhá. Majetek Řádu však nebyl konfiskován v důsledku Benešových dekretů a soudy dosud nevyřešily, zda jim budou předána obrovská území, lázně Karlova Studánka, pole, lesy i nemovitý majetek města, kde dnes sídlí školy a jiné instituce.

Bruntál byl osvobozen Rudou armádou dne 7. května 1945. Německé obyvatelstvo bylo vysídleno v letech 1945 a 1946, 30. června 1946 byl volen místní národní výbor, který obsadili z největší části komunisté. Mocenský převrat v únoru 1948 nastolil jejich absolutní vládu. Bruntál byl zahrnut do osídlovaného území, kde mělo obyvatelstvo pracovat převážně v zemědělství. Bruntál tak byl postupně dosídlován českým obyvatelstvem z vnitrozemí. Pro řadu lidí se však v poválečných letech stal Bruntál jen krátkodobým útočištěm, město dlouho zůstalo na okraji zájmu centrálních úřadů,

⁷ Citováno podle: CEPEK, J. *Bruntál 1213*. Bruntál, 1999. s. 61.

obnovy a nové výstavby se dočkala velká města ve vnitrozemí, zatímco v Bruntále se jen destruovalo německé dědictví.

Poválečné změny města můžeme rozdělit do dvou etap: 1. zahrnuje období od roku 1945 do roku 1960. Ve 2. etapě se Bruntál stal v rámci Severomoravského kraje okresním městem, což přineslo pro jeho další rozvoj jisté výhody. V roce 1961 žilo v Bruntále 7 651 obyvatel. Dnes má asi 17 tisíc obyvatel.

„Proměny města jsou procesem, který rozhodujícím způsobem ovlivňuje politický, ekonomický a kulturní život jeho obyvatel. Město Bruntál prošlo od založení řadou proměn, jak byly zachyceny v průběhu staletí. Dnešní proměna, zatracovaná i obdivovaná, se rodila v posledních desetiletích.“⁸

⁸ CEPEK, J. *Bruntál 1213*. Bruntál, 1999. s.78.

3 Historie hudebního dění, spolkového života v Bruntále (Historický vývoj, pozadí, na němž se hudební život promítal)

Hudební dění v Bruntále je bezesporu spojeno s obecným, politickým a společenským děním tohoto města. Kusé informace, které se nám zachovaly, najdeme v rámci jiných témat zpracovávaných místními historiky, ale souvislé hudebně historiografické pojednání neexistuje.⁹ Nejbohatší hudební život kypěl v 18. a 19. století na bázi řady hudebních a kulturních spolků, podobně jako v jiných menších či větších evropských městech té doby. Protože v Bruntále zcela převažovalo německé osídlení, byla v nich rozvíjena především německá hudební kultura. Má práce se však týká české etapy historie Bruntálu rozvíjející se především v období po druhé světové válce. V následujícím textu se však přesto pokusím stručně načrtnout i starší dějiny v bruntálské hudební kultuře.

3.1 Církevní sborový zpěv

Středověk byl spojen s hudebními aktivitami církevního charakteru, jak tomu ostatně bylo všude jinde, vždyť společenský a kulturní život se odehrával především na půdě církve. Centrem byl farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, původně zasvěcený svatému Václavovi. Víme však, že Bruntál nebyl ušetřen válečných hrůz a při velkém požáru města v roce 1764 byly zničeny nejen staré farní matriky, ale i další doklady a písemnosti. Menší chrámové sbory kontinuálně pokračovaly hudebními doprovody mší, ale písemné zmínky o nich neexistují. Jediné, co můžeme s jistotou tvrdit, je, že při chrámu v Bruntále fungoval chrámový sbor na konci 19. století. Nejvýznamnějšími sbormistry byl Adolf Nitsch a po něm Eduard Starel, pod jehož dirigentskou taktovkou sbor umělecky vzkvétal. Po roce 1946 pracoval při kostele malý ženský komorní sbor vedený varhaníkem Mizerou. Sbor měl jen 10 členů, sám

⁹ Jediné souvislé zmínky o historii hudebního dění v Bruntále najdeme v těchto pracích: NEDOMLELOVÁ, Dagmar. *Hudba v Bruntále po roce 1945*. Olomouc, 1993. Diplomová práce. Univerzity Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, s. 5 – 21. KRYSŤYŇKOVÁ, J. *50 let základní umělecké školy v Bruntále*, Bruntál, 1996, s. 4 – 9. NIESNEROVÁ, Kristýna. *Základní umělecká škola Bruntál*. Olomouc, 2008. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, katedra hudební výchovy, s. 47 – 54. NIESNER, T. K vývoji školství v Bruntále. *Vlastivědné listy*. 2004. č. 2. ŠAMÁNEK, J. *Z historie bruntálského divadla*. *Vlastivěda Severomoravského kraje – okres Bruntál*. 1962. VEISEROVÁ, A. *České matiční a menšinové školství na okrese Bruntál a jeho význam pro pokrokový vývoj českého školství*. Ostrava, 1979.

sbormistr obohatil ženské hlasy svým tenorem. Po jeho smrti však sbor zanikl. Jméno Mizera je však v Bruntále známo i dnes, jeho synové se také věnovali hudbě jako amatérští hudebníci.

3.2 Světský sborový zpěv

Ve druhé polovině 19. století v souvislosti se spolčovacím zákonem vykvetl spolkový život i v Bruntále, vznikla řada pěveckých, hudebních, hudebně podpůrných spolků a byly založeny kapely: hasičská, městská a jiné. V roce 1861 založil první mužský pěvecký spolek Josef Max Thiel. Těleso vedl 20 let. Tento pěvecký spolek měl v Bruntále mezi ostatní spolkovou činností velmi významné postavení, vlastnil i 2 zástavy: starší prapor pocházel z roku 1862 a mladší, mnohem bohatší, byl věnován společnosti roku 1913 při příležitosti sedmistého výročí zvelebování města. Jeho nejvýznamnějším vystoupením bylo účinkování při příležitosti návštěvy císaře Františka Josefa I. roku 1880 v Bruntále. Hostil ho také Neubauer Mädchenchores z Vídně roku 1895 a rovněž vídeňský Schubertbundes v roce 1902. Spolek vystupoval při nejrůznějších příležitostech v Bruntále a veřejností by velmi vážen a ctěn.

V 19. století v souvislosti s rostoucím dělnickým hnutím máme i kusé zmínky o vzniku dělnického pěveckého spolku Concordia, který byl sestaven v roce 1888, ale další informace se nezachovaly.

V poválečných letech socialismu vznikla v Bruntále řada dětských pěveckých sborů. Byly spojeny s duchem doby, obdobím nadšeného budování nového státu, nezřídka z radosti z konce válečných hrůz, s rozvíjející se ideologií výchovy mládeže k socialismu. Protože nebylo v nově osídleném pohraničí nač navázat, repertoár kromě politicky orientovaných písní byl poznamenán regionem, z něhož učitelé do pohraničí přišli. Jedním z prvních byl sbor založený učitelkou Oldřiškou Kopeckou při základní škole v Revoluční ulici. Zpíval hanácké písně v hanáckých krojích, pro nemoc učitelky ale pracoval pouze 3 roky. Další sbor vznikl v základní škole na Dukelské ulici v roce 1955 a až do roku 1955 jej vedla učitelka Libuše Vašková. V téže době vznikl další dětský pěvecký sbor, tvořili ho tentokrát žáci starší, jeho sbormistrem byl učitel matematiky a fyziky František Kráčmar, sbor zpíval čtyřhlasé úpravy písní za doprovodu harmonia. Po třech letech učitel odešel do Olomouce a sbor se rozpadl.

V 60. letech 20. století pracovaly v Bruntále tři dětské pěvecké sbory, jejichž počet korespondoval s množstvím základních škol. Na I. ZŠ vedla sbor Milada Váňová, na II. ZŠ Vlasta Gajdíková, jejíž sbor měl poměrně dobrou úroveň a zúčastňoval se

dobových soutěží a přehlídek, jako například Písně přátelství či Puškinův památník. Tento sbor převzal v roce 1991 učitel Jaroslav Číhal, který jej vede dodnes. Sbor jež se v současné době jmenuje Rosnička, stále dosahuje výborných výsledků a mnohých ocenění na tuzemských i mezinárodních soutěžích. Vlasta Gajdíkova učinila pokus založit komorní pěvecký sbor na gymnáziu, v jejích stopách pokračoval i Jaroslav Číhal, ale sbor neexistoval příliš dlouho a záhy zanikl. Dětský sbor pracoval také při III. základní škole.

3.3 Ostatní hudební a kulturní aktivity

Světským centrem oficiálního hudebního dění byl v Bruntále však především zámek. Zde také fungovala zámecká kapela, která vznikla za místodržícího Maxmiliána Xavera z Riedheimu (1770–1797) a byla vedena rektorem Antonínem Schlichtigem a kapelníkem Josefem Buschmannem. Měla podle dobových zpráv vysokou úroveň a provozovala skladby Haydna, Mozarta, Pleyela, Stamitze, Dittersdorfa (s kapelou dokonce spolupracoval), Krommera, Koželuha, Cannabicha, Kreutzera, Rossetiho, Sterkela, Müllera, Zimmermanna, Jírovce, Vranického a Wölffla.

Nastupující měšťanstvo se chtělo v době svého nástupu v 18. století vyrovnat šlechtě nejen na poli hospodářském, ale také na poli kulturním. Vytvářelo si svou svébytnou kulturu, která odpovídala finančním možnostem širokých měšťanských vrstev, hlavním objektem jejího zájmu se stalo divadlo. Již dříve se při příležitosti vysoce postavených návštěv divadlo hrávalo, bylo v režii bruntálských piaristů, kteří měli ve městě velký klášter s kostelem (dnes patří klášter učňovskému školství). Tyto hry byly mravoučné a byly prováděny v latině. Měšťanské divadlo bylo podporováno hrabětem Františkem Josefem Thierheimem (1797–1806), v roce 1798 bylo přemístěno do bruntálského zámku, do prostor dřívější konírny, dnes velké výstavní síně a hrávalo poměrně náročné hry podle tehdejšího repertoáru. Tak například v roce 1801 byla uvedena jedna z Dittersdorfových oper.¹⁰

¹⁰ Na tomto místě je třeba zmínit jméno kožešníka Kronese, později principála kočující divadelní společnosti, otce později slavné herečky Theresie Kronesové, narozené 7. října 1801 v Bruntále. Otec začínal jako basista v Olomouci, ale tu brzy opustil a v roce 1806 s rodinou zamířil do Vídně i se svou kočující společností. Jeho dcera Theresie vnímala toto prostředí a postupně si ji obecenstvo už jako malou herečku oblíbilo. Na svých cestách se otec setkal i s Václavem Thámem, který dokonce malé Theresii vepsal do památníku několik vět. Zatímco Thám zemřel v bídě a zapomnění, Theresie dobyla Vídeň, stala se nesmírně oblíbenou herečkou měšťanských vrstev, z nichž sama pocházela, jimž rozuměla a jimž se dokázala svým šarmem a humorem velmi přiblížit ve svém stálém angažmá v lidové scéně Leopoldstadtheater. Bohužel se vysokého věku nedožila, zemřela mladá, aniž dobyla světové slávy, jak tomu napovídal její talent.

Nejstarší městskou kapelu, založenou v roce 1863, vedli kapelníci Josef C-Jäckel, Josef Hirsch, Adolf Machold a Quido Raab.

V době meziválečné vznikaly především sociálně demokratické spolky, které však neměly charakter spolků pěveckých nebo hudebně vzdělávacích. Až po roce 1945 zaznamenáváme vznik divadelní jednoty Naše divadlo a pěveckého a vzdělávacího sdružení Čechoslovák pod vedením učitele Lederera. Byla postavena budova velkého městského divadla a zároveň menšího divadla pro bruntálský amatérský soubor Magnet, po němž byla i pojmenována. Tato menší scéna zároveň sloužila bruntálským hudebním a divadelním amatérům. Dnes již neexistuje, v 90. letech bylo přebudováno na pneuservis.

Po válce vznikla v roce 1951 Osvětová beseda, která pečovala o kulturní život v Bruntále, později byla přejmenována na Jednotné kulturní středisko. V roce 1961 byla založena při hudební škole žákovská dechovka (DOM – dechový orchestr mladých), jejíž působení bylo velmi úspěšné i na celostátní úrovni. Vedl ji Robert Foldyna, pak Jaroslav Novotný, Vlastimil Šemora a naposledy Stanislav Strouhal, který ji v roce 1991 rozpustil. V roce 1972 byl založen při JKS Miroslavem Žákovským smíšený pěvecký sbor. Žákovský se stal později ředitelem Lidové školy umění. Pomocným dirigentem byla Vlasta Gajdíková. Sbor měl 33 členů: 6 tenorů, 5 basů, 15 sopránů a 7 altů. Zúčastňoval se vystoupení při politických akcích, například při výročí tzv. Vítězného února, při Dni učitelů, při dnech Měsíce Československo-sovětského přátelství, při výročí osvobození. Ke sborovému repertoáru patřily písně lidové, dále Eugena Suchoně *Aká si mi krásna*, Bedřicha Smetany *Věno*, Leoše Janáčka *Ondráš*, Antonína Tučapského *Má milá*, Zdeňka Mrkose *Moje země*. Notový materiál tohoto sboru, který se rozpadl v roce 1977, je uložen v archivu Základní umělecké školy v Bruntále.

Sbor měl 15 členek sopránů, 7 altů, 6 tenorů a 5 basů. Všichni členové sboru byli převážně učitelé a právníci.¹¹

¹¹ Členy sboru byli - v sopránech: Pavla Ďásková, Vlasta Gajdíková, Gertruda Hasoňová, Marie Heřboltová, Ema Koupilová, Ludmila Kubová, Růžena Musilová, Libuše Nejezchlebová, Věra Písková, Libuše Sochová, Eva Spáčilová, Helga Šedková, Marie Štosová, Eva Václavíková, Milada Váňová. V altech zpívaly: Jiřina Jakobová, Květa Martinková, Libuše Pešlová, Marie Pospíšilová, Eva Vomáčková, Marie Vlachyňská, Zdeňka Zdráhalová. V tenorech to pak byli Pavel Hudeček, Mikuláš Horyň, Svatopluk Horna, Jindřich Stoklasa, Věroslav Štos, Zdeněk Socha, v basech Ondřej Horna, Miroslav Mierva, Vladislav Mikuš, Milan Plainer a František Pospíšil.

3.4 Vývoj hudebního školství v Bruntále

Hudební školství v Bruntále zaslouží zvláštní zmínku, neboť je důležitým nositelem kulturního života v Bruntále, vychovává mladou hudební generaci a mnoho svých žáků vybavilo do života touhou zabývat se hudbou profesionálně.¹²

Hudební škola byla založena v roce 1946 jako Městská hudební škola. První dva zakladatelé a učitelé současně vybrali školné a s penězi uprchli ještě též měsíc, vážným pokusem se tak stal v témže roce až počín profesora Karla Hladkého, absolventa pražské konzervatoře, který do roku 1946 působil v Jugoslávii jako profesor konzervatoře a na hudebním gymnáziu. Po návratu do vlasti působil jako ředitel hudební školy v Bruntále až do roku 1956, kdy odešel do důchodu. Již v prvním roce měli 70 žáků a učili hře na housle a na klavír, v následujícím roce to bylo již 120 žáků. V roce 1953 otevřeli pobočku ve Vrbně pod Pradědem. Již v roce 1947 do roku 1954 pracoval při škole smíšený pěvecký sbor, jeho význam později upadal a tak učitelé školy utvořili alespoň malý komorní instrumentální soubor. V roce 1954 pracoval při škole i žákovský instrumentální soubor, který měl 30 žáků. Po odchodu profesora Hladkého do důchodu v roce 1956 se učitelský komorní soubor rozpadl a vznikl nový, tzv. salonní, který produkoval hudbu přístupnou veřejnosti, s lehčími žánry. Škola spolupracovala i s hudebníky z vojenské hudby pohraniční stráže, která tehdy v Bruntále sídlila. Zároveň pracovala při škole i pobočka ve Zlatých Horách (založena 1960) a v Moravském Berouně, později se k ní připojila i pobočka v Horním Benešově. Hudební škola zaznamenala řadu úspěchů na celostátní scéně, dobře pracoval dechový orchestr, klavírní oddělení, akordeonové oddělení. V 80. letech klesl počet žáků, rozvoj školy stagnuje, budova prochází rozsáhlými rekonstrukcemi. V roce 1984 byla rekonstrukce historické budovy panského domu při zámku Bruntál dokončena a škola byla vybavena novým nábytkem i nástroji.

V roce 1989 zemřel Miroslav Žákovský, dlouholetý ředitel a škola prošla politickými turbulencemi sametové revoluce. V roce 1992 nastoupila do funkce ředitelka Jiřina Sokolářová, absolventka muzikologie Filozofické fakulty v Olomouci a od této doby stoupal počet žáků strmě nahoru. Zatímco v roce jejího nástupu bylo ve škole zapsáno něco kolem 200 žáků, v roce 2009/2010 bylo zapsáno 602 žáků. Pobočky má škola v Horním Benešově, ve Vrbně pod Pradědem, ve Dvorcích, od roku 1961 má škola i výtvarný obor a následně i literárně dramatický, který byl později

¹² JUŘÍČEK, J. Organizování školství a kultury po roce 1945 v okrese Bruntál. Bruntál, 1957.

zrušen. Při škole pracuje dětský pěvecký sbor a ředitelka sama je od roku 1995 dirigentkou Smíšeného pěveckého sboru Bruntál, který zde na škole našel své útočiště. Historii pěveckého sboru se věnujeme samostatně, neboť je tématem této práce. Škola je velmi aktivní v bruntálském kulturním životě, pořádá koncerty, které jsou hojně navštěvovány, zvláště o Vánocích a Velikonocích, kdy využívá prostor farního kostela a na program zařazuje i varhanní skladby barokních mistrů, hrané žáky klavírního oddělení. Zároveň na škole pracuje i komorní soubor, doplňován příležitostně bývalými žáky a dospělými amatérskými muzikanty, vše pod vedením ředitelky školy, která v roce 2001 změnila jméno provdáním na Krystýnková.

4 Smíšený pěvecký sbor Bruntál – historie a současnost

Historii smíšeného pěveckého sboru jsme již v náznacích zmiňovali. Protože historický vývoj spolkového života v Bruntále byl poznamenán předělem druhé světové války, můžeme jen ze spíše dochovaných zmínek konstatovat, že do jejího konce kvetl spolkový život v převážně německé komunitě velmi živě.

Předchůdcem pěveckého, hudebního a vzdělávacího spolku byl pěvecký sbor při hudební škole, který vznikl krátce po válce. Dokonce na jedné ze zachovaných fotografií poznáváme jejího člena pana Mikuláše Horynu, který se do Bruntálu přistěhoval v rámci osídlování pohraničí a dnes je ještě platným členem smíšeného sboru. Má přes osmdesát let, je ale stále aktivní a zpívá ve skupině tenorů. Donedávna ještě docházel do sboru pan Stoklasa, jeho přítel, který je již ale nemocen a práci ve sboru opustil. Špatně viděl a jeho hlas byl poznamenán stařeckým tremolem natolik, že sám uznal, že zpívat ve sboru by bylo spíše na škodu společného úsilí. Ale filozofií dirigentky je fakt, že sbor je složen jen z amatérských zpěváků a že chuť do zpívání a alespoň základní pěvecké dovednosti jsou předpokladem členství. Nejde o profesionály, i tak jsou výsledky velmi dobré a sbor je u veřejnosti oblíbený. Působnost tohoto prvního poválečného sboru spadá do let 1946–1954, vznikl z iniciativy ředitele Hladkého a byl to sbor smíšený. Zmínka o jeho názvu nebyla nalezena. Účinkoval při nejrůznějších příležitostech – při oslavách, volbách, zvláště při kulturně politických událostech, jak to v počátcích socialistického státu ostatně bylo v celé republice. Později jeho význam upadal: starší členové odešli do důchodu, členská základna se neobnovovala, fluktuace obyvatelstva byla velká, lidé se stěhovali a málokdo se v Bruntále usadil natrvalo. Šlo přece jen o pohraniční okres, bez rodových a místních vazeb se lidé jen těžko identifikovali s tímto prostředím. Navíc je třeba počítat s tím, že osídlenci v mnoha případech pocházeli z nižších společenských vrstev z vnitrozemí, kterým stěhování sem přinášelo vidinu bezplatného nabytí majetku. Proto i činnost pěveckého sboru byla poznamenána touto skutečností. Nechceme tím však říci, že osídlenci byli jen nevzdělanci a zlatokopové, nebyla by to pravda. Navíc s odchodem profesora Hladkého do důchodu sbor přišel o dobrého organizátora, tzv. tahouna, který svou iniciativou držel sbor pohromadě. O tomto sboru se zmiňujeme záměrně, neboť jeho činnost byla úzce spojena s existencí a fungováním hudební školy.

4.1 Pěvecký sbor při JKS (dirigent Miroslav Žákovský)

Dalším sborem, přinejmenším personálně spojeným s hudební školou byl sbor založený při Jednotném kulturním středisku. Jeho založení se datuje k 15. září 1972, jednalo se opět o smíšený sbor a jeho vedoucím se stal Miroslav Žákovský, který působil jako ředitel Lidové školy umění v Bruntále. O tomto sboru se zmiňujeme výše, dodáme jen několik podrobností, protože tento výjimečný muzikant a dirigent Žákovský byl historií poněkud neprávem odsunut v zapomnění a nikdo nezaznamenal krátkou historii tohoto sboru podrobněji, ačkoliv byl přímým předchůdcem nynějšího SPS Bruntál.

Sezóna 1972–1973

Jeho první vystoupení proběhlo 8. 12. 1972 při příležitosti zakončení divadelního festivalu v Měsíci československo-sovětského přátelství v městském divadle v Bruntále. Zazpíval *Slezské písně* od Rudolfa Wünsche, národní píseň *Měla jsem chlapce* a Tučapského *Paňmámo*. Podle dobových záznamů v kronice sboru mělo vystoupení u posluchačů velký úspěch.

K 25. výročí tzv. Vítězného února dne 22. 2. 1973 při slavnostním zasedání MěNV (Městského národního výboru) vystoupil sbor podruhé a kromě *Slezských písní* přidal ještě skladbu *Za vítězstvím míru* od Alexeje Frieda a *Píseň o štěstí* z filmu *Kubánští kozáci* od Isaka Dunajevského. Sólo zpívali Vlasta Gajdíková, Milada Váňová a Jindřich Stoklasa.

Na oslavách Dne učitelů 28. 3. 1973 už sbor zpíval za doprovodu klavíru, na městské konferenci KSČ 31. 3. 1973 ve Společenském domě byl program rozšířen o lidovou *Teče voda, teče* a *Český dělník* od K. Bendla. V tomto roce přistoupili další dva členové, Dagmar Surmová a Vladislav Pazdera.

14. 3. 1973 byla pořádána Okresní přehlídka pěveckých souborů a sbor vystoupil spolu se souborem z Krnova, Vrbna, Moravského Berouna a Rýmařova.

Činnost v této sezóně byla zakončena 19. června v klubu Okresních komunálních služeb a členové bilancovali svou dosavadní činnost, ustanovil výbor a pověřil Vlastu Gajdíkovou funkcí pomocného sbormistra.

70. léta jsou poznamenána nástupem tuhého upevňování socialismu a komunismu v reakci na uvolnění politického života v 60. letech. Tato skutečnost se samozřejmě projevila i v činnosti sboru, a to hlavně ve skladbě repertoáru, kdy převažovali ruští

a sovětští skladatelé budovatelských písní. Vystoupení sboru probíhala z velké míry na politicky motivovaných a angažovaných akcích. V menšině byli uváděni čeští klasikové – Smetana, Dvořák, Janáček a nikoho nepobuřující písně lidové. Samozřejmě že přednost měly písně ruské a sovětské. Nelze je ovšem po stránce umělecké všechny zahrnout, i mezi nimi je mnoho krásných lidových melodií, zadumaných a teskných ruských či ukrajinských písní. Koexistovaly však vedle „budovatelsky nadšených“ skladeb a posluchačsky projev sboru oživovaly a pozvedávaly na vyšší úroveň.

Sezóna 1973–1974

Sezónu zahájil sbor 15. 9. 1973 vystoupením na Mezinárodním závodě motokár O pohár přátelství socialistických států a pořad byl sestaven z nacvičených písní. Zároveň si sbor pořídil jednotné oblečení, které dodalo učňovské středisko a zaplatil MěNV (Městský národní výbor).

Samozřejmě nemohlo chybět vystoupení k 56. výročí VŘSR (Velké říjnové socialistické revoluce) v sále Kulturního domu dne 7. listopadu 1973, kde byli přítomni i zástupci sovětské posádky. Tomu odpovídal i program, protože byly nacvičeny i ruské písně. Žákovský seděl u klavíru a sbor dirigovala paní Váňová. Sbor využil i učitelku češtiny: Marie Heřboltovej přednesla báseň od Josefa Kainara *Píseň o mladé vichřici*.

Československému svazu žen a jeho městské konferenci 24. 11. 1973 věnoval sbor vystoupení složené z nacvičeného repertoáru, ale k ukončení Měsíce ČSP (Československo-sovětského přátelství) sbor zpíval kromě lidových písní i ruskou *Lette holubi*, *Šípek* od Leoše Janáčka a pochodovou *Za vítězstvím míru*. Ke konci roku měl sbor již 12 mužů a 25 žen.

Dnem zkoušek bylo úterý od 19–21 hodin, což je dodnes dobou konání zkoušek i pro současný sbor.

Dne 7. března 1974 zpíval sbor na městské konferenci Československého svazu žen a uvedl i nové písně: *Má milá*, *Ondráš* od Leoše Janáčka, *Kdyby byla kosa* a Smetanovo *Věno*. U lidových písní jsme nedohledali v dostupných materiálech autora úpravy.

Protože rok se nesl ve znamení Roku české hudby, nacvičoval sbor písně od Leoše Janáčka, Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka.

Nový repertoár našel uplatnění dne 28. 3. na Den učitelů v sále Kulturního domu i na tradičním vystoupení na okresní konferenci SČSP (Svazu

československo-sovětského přátelství) 27. 4. 1974, repertoár byl obohacen o *Píseň míru* od D. Šostakoviče.

Na výročí dne osvobození Bruntálu Rudou armádou 7. května 1974 v Kulturním domě bylo vystoupení obohaceno o recitaci a prózu členů divadelního souboru Magnet, profesora gymnázia Krupičky a učitele Šemory.

21. června 1974 na Den hraničářů v městském divadle hostil sbor i spřátelené sbory z okresu, protože toho večera se pořádala i okresní přehlídka pěveckých souborů. Byla soutěžní a bruntálský sbor se umístil jako druhý za sborem z Krnova a před 3. sborem z Rýmařova a Vrba.

Sezóna 1974–1975

Byla zahájena již 27. srpna 1974 první zkouškou. Sbor vystoupil až 7. 11. 1974 na oslavách VŘSR a Měsíce československo-sovětského přátelství. V premiéře uvedl i lidovou píseň *Kozáček*.

Soutěž mezi Městským národním výborem Bruntál a Místním národním výborem Leskovec obohatil sbor svým vystoupením dne 2. 12. 1974. V této době provedl sbor bilanci a konstatoval, že má nacvičeno 25 skladeb vesměs kvalitních skladatelů, jejichž skladby patří ke zlatému fondu sborových skladeb: Tučapský, Mrkos, Suchoň, Dvořák, Smetana, Schreibrovy úpravy lidových písní, Šostakovič a další. Je zřejmé, že Žákovský vybíral kvalitní repertoár a ten byl doplňován o tendenční politické písně, bez nichž sbor existovat v té době nemohl.

Ani v tomto roce nechybělo koncertní vystoupení 9. března 1975 ve Společenském domě na městském aktivu Československého svazu žen a ke 30. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou dne 30. 4. 1975. Sólově zazpíval i učitel LŠU, stálý člen sboru a výborný tenor Pavel Hudeček v Bogoslavského *Temné noci*. Poprvé zazněla i *Svatá válka* od A. V. Alexandrova, *Kdo zlato vydobývá* od Zdeňka Šestáka, *Píseň svobody* Bedřicha Smetany a *Festivalový pochod* Ady Rulíška.

V tomto roce obdržel sbor Čestné uznání za dlouholetou práci při zvelebování města a při rozvíjení společenského života ve městě, a to na slavnostním aktivu v městském divadle 5. května 1975. Následně vystoupil 7. května v parčíku v Ruské ulici při odhalení pomníku Sbratření, který byl instalován v přední části hřbitova, kde město zrušilo původní historické hroby.

20. května 1975 proběhla okresní přehlídka pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem za účasti sborů z Města Albrechtic, Horního Města, Moravského Berouna a Vrbna. Bruntálský sbor se umístil na 2. místě za sborem domácím. V premiéře uvedl píseň *Jar volá*. Dnes již tyto sbory neexistují, jen pěvecký sbor z Vrbna zachoval kontinuitu. Je to doklad toho, jak sborový zpěv v té době v regionu upadl.

Sezóna 1975–1976

Na počátku sezóny měl sbor již 38 stálých členů a poprvé se představil 18. listopadu 1975 na Večeru ruských a sovětských písní v Krnově, dále pak 7. 11. na zahájení měsíce SČSP. V novém kalendářním roce pak zazpíval 17. ledna na městské konferenci Komunistické strany Československa v Kulturním domě a zároveň obdržel Čestné uznání Rady Okresního národního výboru v Bruntále za významnou kulturní činnost. K únorovým událostem se představil na koncertě dne 24. 2. 1976 v kulturním domě v Horním Benešově a 25. 2. 1976 v kulturním domě ve Světlé Hoře. Program byl sestaven z českých a ruských lidových písní. Dne 7. května se konala na lesním hřbitůvku sovětských válečných zajatců na Rejvízu mírová manifestace a sbor uvedl písně *Aká si mi krásna*, *Dněpr* a *Svatá válka*.

Sezónu zakončila divadelní přehlídka nejlepších pěveckých souborů v okrese při příležitosti Dne hraničářů. Za vedení Miroslava Žákovského sbor zpíval ukrajinskou lidovou *Dněpr*, českou lidovou *Anička*, v premiéře *To ti povídám*, *Daleká, šeroká*, *Letěl holoubek* a *Šípek* L. Janáčka.

Sezóna 1976–1977

Tato sezóna byla pro tento sbor poslední. 6. října 1976 vystoupil na předvolební schůzi v agitačním středisku Okresního národního výboru a zpíval 3 lidové písně a jednu umělou. 11. října pak na podobné akci v Kulturním domě.

Další vystoupení proběhlo až 7. března 1977 na oslavách Mezinárodního dne žen v Kulturním domě s písněmi Otakara Jeremiáše *Jen dál*, *Daleká, šeroká*, *Vyběhla bříza* od Ant. Dvořáka, *Já jsem věru rád* od Vil. Černíka a *Polka míru* od V. Dobiáše.

22. května 1977 vystoupil sbor na koncertě v LŠU (Lidové škole umění) v Bruntále a v kulturním domě v Horním Benešově. V první části vystoupili žáci LŠU pod vedením učitele Novotného a v druhé části zpíval sbor.

Poslední vystoupení se uskutečnilo 5. května 1977 na koncertě k 32. výročí osvobození města v bruntálském divadle, bylo to shodou okolností 32. vystoupení sboru a zpíval *Píseň o štěstí* od Dunajevského se sólem Pavla Hudečka a Vlasty Gajdíkové, dále *Vyběhla bříza* A. Dvořáka, *Stráně* Leo Švagery a *Polku míru* V. Dobiáše.

Další sezóna se již nekonala, sbor ukončil svou činnost.

Jak je z popsaného průběhu jednotlivých sezón existence sboru zřejmé, byla činnost sboru spojena s převážně politicky orientovanými kulturními akcemi, tomu také odpovídal volený repertoár. Byla to doba upevňování socialistických myšlenek, doba politických represí a vládnoucí komunistická strana vyžadovala od pracující inteligence politickou angažovanost. Miroslav Žákovský jako ředitel Lidové školy umění v Bruntále nebyl členem KSČ. Právě proto musel svůj politický souhlas s vedoucí úlohou strany ve státě nějakým způsobem vyjádřit. Zvolil tedy cestu jemu nejbližší: jako aktivní muzikant tedy vedl pěvecký sbor. A učitelé, právníci a další vzdělaní lidé v Bruntále, kteří inklinovali k této formě uměleckého sebevyjádření, uvítali příležitost zároveň vykázat politickou angažovanost tak, jak se od nich v této době vyžadovalo. Spojili příjemné s užitečným.... A společný cíl, jako je politická angažovanost pěveckého sboru, ač byl v té době pro kariéru jeho členů užitečný, nemůže lidi natolik pevně stmelit, aby tvořil pouto silné, aby vybudoval dobrý kolektiv se společně strávenými chvílemi nad hudbou, která je baví.

4.2 Pěvecký sbor (dirigent Jaroslav Číhal)

Na podzim roku 1989 založil učitel Jaroslav Číhal smíšený sbor. Jeho činnost se velmi zvolna rozbíhala. Nelze vlastně ani konstatovat, že sbor byl nově založen, protože mnoho zpěváků ze sboru předešlého, dirigovaného Miroslavem Žákovským, do něj vstoupilo.

Revoluční rok 1989

V únoru 1989 proběhla okresní soutěž Písně přátelství. Tato soutěž měla dlouhou tradici, byla ideologická, neboť cílem soutěže byla interpretace písní přátelských socialistických zemí, zvláště písní ruských a sovětských. Zde poprvé vystoupil ženský pěvecký sbor, označený za „nový“, který dirigoval „soudruh Jaroslav Číhal“ a v kategorii A5 získal bronzové pásmo. Byl to 15. ročník a proběhl v rýmařovském kulturním domě. Tehdy zvítězil již zavedený konkurenční vrbenský pěvecký sbor Evy Vackové složený z učitelů. Bruntálský sbor vznikl a pracoval pod Jednotným

kulturním střediskem, organizací, která amatérská hudební uskupení tehdy zaštiťovala obecně.

V tomto roce, ještě v červnu, přesněji 7. 6., uskutečnil sbor první samostatný koncert v sále LŠU nazvaný Jarní koncert a spoluúčinkoval komorní sbor Gymnázia v Bruntále.

Začala se psát nová historie, po 12 letech byl vzkříšen zaniklý pěvecký sbor a jeho základ tvořili členové bývalého sboru.

Sezóna 1990–1991

V devadesátých letech vznikaly masivně sdružení, spolky a kroužky, které v době totality vznikat nemohly. Intenzívně rozbíhaly svou činnost a vázaly se na aktivity, které lidem v době komunismu chyběly. A pokud existovaly již dříve, pololegálně a jaksi v pozadí dění „masové lidové a dělnické fronty“, nyní se již pomalu stávaly součástí dění města.

V této hektické revoluční době bylo konečně možné vzpomenout na bruntálské rodáky německého původního obyvatelstva, kteří něco znamenali i na světové kulturní scéně, eventuálně zpívat při církevních svátcích.

V původní kronice sboru, kterou začali jeho členové psát, tak najdeme krátkou zmínku o vystoupení na vzpomínkové akci k 190. výročí narození bruntálské rodačky, později nadějně vídeňské herečky, Theresie Kronesové 28. 6. 1991.

V tomtéž roce na Velikonočním koncertě ve farním kostele, konaném 27. 3. 1991, mohl sbor zpívat i písně s duchovní tematikou. V programu k tomuto koncertu figuruje název Bruntálský smíšený sbor. Doprovázelo jej Příležitostné hudební sdružení složené z hudebníků Bruntálu, dirigoval a spolu se sólisty dr. Plainerem, Stoklasou, Pechancem a Horynou sólově zpíval i Jaroslav Číhal. Stoklasa, Pechanec a Horyna byli členy sboru přes svůj vysoký věk ještě v roce 2008.

Protože Jaroslav Číhal rozvíjel své hudební aktivity na více polích a založil dětský pěvecký sbor Bruntálští žakéři, oba sbory uvedly společný Koncert před prázdninami v kině Centrum dne 25. 6. 1991. Kromě Janáčkových písní zde zazpíval i lidové písně v úpravě různých autorů.

Za účelem ustanovení právní subjektivity je poprvé zmíněno, že sbor byl součástí Hudebního, pěveckého a vzdělávacího spolku, který byl založen jako občanské sdružení a zaregistrováno Ministerstvem vnitra. Jako takové mohlo disponovat financemi,

vybírat členské příspěvky, nakládat s nimi a žádat o dotace. Vedlo i jednoduché účetnictví, mělo svou zakládací listinu a stanovy a dodnes nebylo zrušeno.

Sezóna 1991–1992

Tato sezóna byla zahájena až Vánočním koncertem, na který se sbor připravoval i s komorním sdružením, spoluúčinkovali i Bruntálští žakéři. Číhal dirigoval obě pěvecká tělesa (smíšený pěvecký sbor a Bruntálské žakéře) i instrumentální. Na varhany hrál Dr. Skořepa. Na programu byly skladby Adama Michny z Otradovic, anglická koleda *Dobry král Václav*, české koledy a po přestávce skladba *Jen ty sama* ze Šamotulského kancionálu, Michaličkova *Pastorella in C*, Linkovy skladby *Den přeslavný*, *Mistře můj* a další.

Případná další vystoupení nebyla zdokumentována, ani kronika sboru se o dalších nezmiňuje. Kronikářkou a jednatelkou sboru byla Marta Rozprýmová, která zastupovala sbor i v Unii českých pěveckých sborů. Zaznamenána byla ještě orientační pozvánka na akci Škola hrou dne 2. dubna 1992, kterou pořádala II. základní škola a Hudební, pěvecký a vzdělávací spolek (dále jen HUPS) při příležitosti 400. výročí narození Jana Amose Komenského v kině Centrum – budova městského divadla byla v rekonstrukci. Na II. ZŠ Jaroslav Číhal působil jako učitel, takže i účinkující děti i pěvecký sbor připravoval on.

Sezóna 1992–1993

Nedostatek dokumentace sborových akcí se projevil i v následující sezóně. Jen stručně je například v kronice sboru uvedena poznámka o vystoupení 6. 10. 1992 v kostele Sv. Michaela v Rýmařově při mši za Mons. ThDr. Františka Vaňáka, olomouckého arcibiskupa, bývalého rýmařovského faráře a čestného občana Rýmařova.

Orientace na sakrální hudbu, jejíž absence v letech komunismu byla pocíťována jako nedostatek, je patrna i v těchto letech. Najednou je možné účinkovat v kostele, beztrestně se účastnit mší, hlásit se k víře a obnovovat tradici hudby psané pro toto prostředí, oprostít se zároveň od politicky motivovaných kulturních vystoupení. Do této kategorie patří i spoluúčinkování na Půlnočních vánočních mších ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v roce 1992. Uvedeny byly části Rybovy České mše vánoční v obou bruntálských katolických kostelích. Vánoční vzpomínka provázela i koncert v aule Střední zemědělské školy v Bruntále dne 28. 1. 1993.

V tomto roce se začíná také přátelství se smíšeným sborem z jihomoravských Křtin, ten byl pozván do Bruntálu s příslibem reciproční výměny. Společný koncert obou sborů proběhl v aule Střední zemědělské školy v Bruntále dne 7. 5. 1993 a následoval společenský večer, na kterém se členové sborů spřátelili.

Sbor podpořil také svým vystoupením Společenský večírek Československé strany lidové v budově Státních statků v Bruntále 15. 5. 1993.

18. 6. 1993 při příležitosti oslav Dne města Bruntálu zpíval sbor v kině Centrum a 20. 6. 1993 doprovodil slavnostní mši v kostele. Tentýž den účinkoval v budově ZUŠ při otevření výstavy žáků a podle zmínek v kronice zazpíval *Slavnostní mši* (autor v materiálech nedohledán), *Českou píseň* Bedřicha Smetany, *Ave Maria* (autor opět nikde neuveden), Janáčkovu píseň *Ondráš* a *Na fojtových lukách*.

Sezóna 1993–1994

20. 10. 1993 sbor účinkoval v Rýmařově při příležitosti odhalení pamětní desky Mons. ThDr. Františka Vaňáka. Adventní dobu strávil na Festivalu adventní a vánoční hudby v Praze 27. 11. 1993 a vyzpíval si stříbrné pásmo. Soutěž byla mezinárodní. Na vánoce sbor účinkoval v obou bruntálských kostelích s *Českou mší vánoční* od J. J. Ryby. Podobný koncert s vánoční tematikou proběhl v aule SZeŠ v Bruntále. V květnu proběhl koncert ke Svátku matek, 6. května navštívil sbor Křtiny na reciproční pobyt a koncert, 15. května účinkoval na Společenském večírku Státních statků v Bruntále. V repertoáru měl sbor skladby s širokým historickým záběrem: od Orlanda di Lassa, J. Arcadelta přes písně B. Smetany, Schuberta, Leoše Janáčka, až po zpracovatele lidových písní. Tato sezóna byla zakončena účinkováním na mezinárodním festivalu Slezský trojok, který se konal každoročně jednou v Polsku a jednou v České republice. Tentokrát to bylo v Českém Těšíně. Festival byl nesoutěžní, ale i tak se sbor prezentoval velmi dobře. Ještě o prázdninách sbor vystoupil na městské pouti ke svátku Nanebevzetí Panny Marie 14. 8. 1994.

Sezóna 1994–1995

Sezóna byla zahájena velmi brzy drobnými vystoupeními ke svatováclavským mešním oslavám, tradičně účinkoval i v Rýmařově na 3. ročníku pěveckých sborů na počest Mons. ThDr. Františka Vaňáka. Do konce roku sbor vystupoval na vernisáži výstavy, v Domově důchodců a na zámku v Bruntále, zúčastnil se mezinárodního festivalu Adventní písně v Praze. V rámci spolupráce se sborem ze Křtin účinkoval

v předvánoční době také v Ivanovicích na Hané a v Němčicích nad Hanou. Uspořádal také Vánoční koncert ve farním kostele spolu s komorním orchestrem, na varhany hrála Alice Sokolová, na lesní roh Petr Kocůrek. Na programu byla vánoční a adventní písňová tematika – písně Adama Michny z Otradovic, ze Šteyerova kancionálu, od Jiřího Ignáce Linky, Antonína Tučapského, Jakuba Jana Ryby. 16. 2. 1995 vyjel sbor na Pražské dny sborového zpěvu, kde vystupoval na Žofíně a při této příležitosti poprvé vystupoval v jednotném oblečení.

16. 4. uspořádal sbor samostatný velikonoční koncert ve farním kostele a v květnu vyjel na víkendové soustředění do Suché Rudné. Dobře sezpívaný se zúčastnil festivalu Slezský trojok 4. 6. 1995 a 29. 6. zakončil sezónu samostatným IX. Abonentním koncertem KPH.

V rámci kulturního léta uvedl sbor spolu s Ústřední hudbou letectva armády ČR z Hradce Králové se šéfdirigentem kpt. Rudolfem Kolbabou *Missu brevis* od Stanislava Jelínka. Bylo to 13. srpna v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Bruntále.

Sezóna 1995–1996

Sezónu zahájil sbor na II. Mezinárodním festivalu pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem 22. 10. 1995, kam přijel na pozvání vrbenského pěveckého sboru a tradičním účinkováním na rýmařovském festivalu duchovní hudby. Koncert se konal v krásné barokní kapli V lipkách a nahrával jej i Český rozhlas. Na mezinárodním Festivalu adventní a vánoční hudby v Praze 2. 12. 1995 vyzpíval sbor bronzové pásmo. Sbor měl v této době 26 členů, z toho 8 mužů.

13. a 14. prosince se konal v Zábřehu na Moravě a v bruntálském kině Centrum Vánoční operní koncert, kde zazněly slavné operní árie v podání regionálních operních umělců za doprovodu operního orchestru opavského Slezského divadla. Bruntálský smíšený sbor vystoupil se skladbou *O occhi manza mia* od Organda di Lasa, *Na tych fojtovych lukach* od Leoše Janáčka a lidovou *Můj milej mi pod vokýnkem* v úpravě Václava Čiháka.

6. ledna 1996 uspořádal sbor koncert s názvem Tříkrálové zpívání, kde kromě něj vystoupili i Bruntálští žakéři a dětský pěvecký sbor ze Suchdola. SPS byl doprovázen Příležitostným komorním orchestrem.

Záhy došlo ve sboru k vážné roztržce mezi členy a dirigentem, Jaroslavem Čihalem. Některým členkám sboru se nelíbilo hrubé vyjadřování dirigenta a jeho nespolehlivost

při koncertních vystoupeních. V důsledku toho odmítl Číhal sbor dirigovat na koncertě Slezského trojoku v Polsku dne 2. 6. 1996. Úkolu se na poslední chvíli asi týden před vystoupením ujala ředitelka Základní umělecké školy v Bruntále Mgr. Jiřina Sokolářová, později provdaná Krystýnková, a to byl definitivní důvod k rozchodu se stávajícím dirigentem. Sbor získal nové prostory pro své pravidelné zkoušky – koncertní sál základní umělecké školy v budově náměstí Jana Žižky č. 6 a nová dirigentka, absolventka Filozofické fakulty Olomouc, obor hudební výchova – čeština, pomalu sbírala zkušenosti z praktického dirigování. Sbor byl tehdy téměř v rozpadu, měl jen 19 členů.

4.3 Smíšený pěvecký sbor Bruntál (dirigentka Mgr. Jiřina Krystýnková)

Sezóna 1996–1997

Novou sezónu zahájil sbor s novou dirigentkou na III. ročníku Mezinárodního festivalu pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem. Sbor vycházel z již nacvičeného repertoáru a pomalu nacvičoval nové skladby. Díky nezkušenosti dirigentky pak sbor získal výhodu – nacvičoval různé skladby z různých historických období, různých žánrů, takže repertoár byl pestrý, od duchovních, přes církevní a lidové až po umělé písně. Od 16. 11. 1996 trávil sbor týdenní soustředění v Malé Morávce.

Ve dnech 29. 11. až 1. 12. se sbor zúčastnil opět Mezinárodního festivalu adventní a vánoční hudby s cenou Petra Ebena v Praze, kde soutěžilo celkem 19 sborů z naší republiky i ze zahraničí. Po tříměsíčním nácvičování s novou dirigentkou získal sbor bronzové pásmo.

Také spojil své účinkování s aktivitami základní umělecké školy, což bylo přirozené vzhledem k získanému zázemí, takže již 12. prosince účinkoval ve farním kostele na Adventním koncertě školy ve svém zvláštním bloku.

Další velkou akcí byl Vánoční koncert 27. prosince v aule Obchodní akademie, kde sbor spolu s Pěveckým sborem Collegium vocale Olomouc (přes 100 účinkujících) uvedl spolu s orchestrem Slezského divadla *Českou mši vánoční* od Jakuba Jana Ryby.

28. března v Krnově v kostele Sv. Ducha a 2. dubna ve farním kostele v Bruntále se konal Velikonoční koncert. Tisk hodnotil obě akce velmi kladně, zaregistroval umělecký i početní růst sboru (39 členů).¹³ Sbor vystoupil také 20. 5. 1997 v rámci Kruhu přátel hudby na IX. Abonentním koncertě v Bruntále. Na repertoáru měl již nově

¹³ Viz anonymní výstřižek, jenž byl uložený v kronice bez uvedení autora a názvu tisku.

nastudované skladby, jako je *Ave Maria* od J. Arcadelta, *Frottola* od B. Trombonciniho, francouzskou píseň neznámého skladatele *Tourdion*, hanáckou lidovou *Daleká, šeroká* v úpravě Jiřího Rédla, moravskou lidovou *Ouvej cigán* v úpravě Zdeňka Blažka, *Má hvězda* od Bedřicha Smetany, *Odi et amo* Carla Orffa. Spolu s ním účinkoval Dětský pěvecký sbor ZUŠ pod vedením Lenky Černé a Pěvecké sdružení slezských učitelek z Opavy s dirigentem P. Škarohlídem.

Ani v tomto roce nechyběla účast na Slezském trojoku dne 1. 6. 1997 v Bielsko-Bialej v Polsku.

12. června sbor poprvé soutěžil na mezinárodním festivalu pěveckých sborů Svátky písní v Olomouci a vyzpíval krásné druhé místo. Sezóna pokračovala 7. 6. na samostatném koncertě v Břeclavi v kostele se zastávkou v Lednici, vystoupením na zámku v Bruntále dne 20. 6. 1997 ke Dni hudby. Dne 4. července vyjel sbor do Vídně, kde měl vystupovat na koncertě v novogotickém votivním kostele v centru města a následně v zahradách Schönbrunnu. Zemi však postihly katastrofální povodně, takže se uskutečnil jen koncert v kostele. Sbor zpíval církevní písně v němčině a několik písní českých. Výzva koncertovat ve Vídni v rámci kulturního léta se sboru dostala do rukou v podobě letáku, spolu s ním reagovaly i jiné zahraniční sbory. Zájezd bruntálský sbor uskutečnil na vlastní náklady.

Sezóna 1997–1998

Koncertování pod novou dirigentkou se rozběhlo velmi slibně, budeme nadále z velkého množství koncertů uvádět jen ty nejvýznamnější, které posunuly kvalitativně sbor dopředu.

Mezi ně patřilo v této sezóně společné vystoupení s Pěveckým sdružením slezských učitelek v minoritském klášteře v Opavě dne 30. 9. 1997. Dále sbor vyhověl pozvání organizačního výboru VII. ročníku Festivalu adventní a vánoční hudby s cenou Petra Ebena v Praze dne 29. 11. 1997 v Národním domě, zúčastnil se tradičního Adventního koncertu ve farním kostele v režii ZUŠ Bruntál dne 11. 12. 1997 a Velikonočního koncertu 7. dubna 1998 v kostele Panny Marie Těšitelky v Bruntále.

Od tohoto roku se datuje také letitá spolupráce a přátelství se smíšeným sborem Bel Canto z Gaszowic z Polska, řada výměnných návštěv se samostatným i společným účinkováním.

Sbor uspořádal 21. 5. v rámci koncertů Kruhu přátel hudby Koncert pěveckých sborů, kde vystoupil společně s kopřivnickým Pěveckým sdružením, účinkoval v červnu na Slezském trojoku a na mezinárodních Svátcích písní v Olomouci si 13. 6. vyzpíval bronzové pásmo.

Sezóna 1998–1999

V září 1998 se konaly oslavy 785. výročí založení města Bruntál, na které pozval sbor i Bel Canto z Gaszowic. Spolu účinkovali na bruntálském náměstí. Tradičně se zúčastnil již IV. Mezinárodního festivalu pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem, Adventního koncertu ZUŠ Bruntál dne 10. 12. 1998 a účinkoval na vánoční půlnoční mši, kde uvedl spolu s komorním orchestrem ZUŠ Bruntál *Českou mši vánoční* od Jakuba Jana Ryby. Samostatně pak stejnou mši uvedl, tentokrát nezkrácenou, 26. 12. 1998 v aule Obchodní akademie a v lednu v polských Gaszowicích na Koncertě koled. V březnu, přesněji 26. 3. 1999, přijal pozvání do Litovle na společný koncert se smíšeným pěveckým sborem Kantika. Kromě velikonočního koncertu uspořádal také tradiční Koncert sborů, na kterém se 13. 5. 1999 předvedl také Ženský pěvecký sbor Uničov a Smíšený pěvecký sbor Litovel. Dne 10. 6. účinkoval na Varhanním koncertě ZUŠ Bruntál ve farním kostele a 12. 6. téhož roku vyzpíval na mezinárodním festivalu pěveckých sborů Svátky písní – Iuventus mundi cantat čestné uznání.

Sezóna 1999–2000

Z této sezóny jmse mnoho podrobností nedohledali, zmínit můžeme pouze účast na Mezinárodním festivalu pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem 11. 9. 1999, na Vánocích na bruntálském zámku 11. 12. 1999, na půlnoční vánoční mši v rýmařovském kostele Sv. Michaela 24. 12. 1999, na samostatném Vánočním koncertě v aule Obchodní akademie, na Velikonočním koncertě ve farním kostele dne 19. 4. 2000, na vystoupení pro německou delegaci 4. 5. 2000 na bruntálském zámku a sezónu zakončil 11. 5. 2000 v rámci koncertů Kruhu přátel hudby v městském divadle spolu s pozvaným olomouckým sborem Collegium vocale. Na svátcích písní 10. 6. 2000 v Olomouci již umístění nezískal, protože touto dobou se blížila krize sboru. Nastala velká obměna zpěváků, značný úbytek přestárých členů a dirigentka usoudila, že na soutěže vzhledem k velmi malému počtu mužských hlasů a tím pádem k hlasové nevyrovnanosti již sbor jezdit v nejbližší době nebude.

Desetiletí Smíšeného pěveckého sboru 2000–2010

Následující léta činnosti sboru můžeme charakterizovat jako pozvolnou cestu kvalitativního vzrůstu. Sbor i vzhledem k osobní krizi dirigentky na počátku tohoto období sice stagnoval ve svém vývoji a zpočátku desetiletí se zúčastňoval jen tradičních a zaběhnutých vystoupení v rámci regionu, kraje, popřípadě v příhraničním styku s polskými Gaszowicemi, ale záhy zaznamenal umělecký růst. Zpočátku měl 44 zaregistrovaných členů. Dirigentka Mgr. Jiřina Krystýnková řídila při ZUŠ také komorní orchestr, složený z žáků školy a příležitostných amatérských dospělých hráčů a učitelů, jejichž celkový počet kolísal mezi 10–20 členy. Větší skladby, spíše církevního charakteru, uváděl za doprovodu orchestru. Vychovat žáky k solidním výkonům se dařilo postupně, slabinou však bylo to, že až byli žáci na dobré hráčské úrovni, opouštěli školu ukončením studia svých středních škol a nástupem většinou na školy vysoké. Někteří hráči spolupracovali se sborem a orchestrem i nadále a udržovali kontinuitu alespoň do doby, než ředitelka školy vychovala nové hráče. Kvalita a úroveň orchestru však nebyla každý rok stejná, ale zlepšila se větším a častějším zapojením učitelů školy – hráčů orchestru opavského Slezského divadla, kteří významně pomáhali žákům v produkci. K nim patřil také manžel dirigentky, František Krystýnek, bývalý primarius Ostravského kvarteta, výborný houslista.

V roce 2001 měl sbor 40 členů. Upevnily se přátelské vztahy se smíšeným pěveckým sborem Bel Canto z Gaszowic z Polska a každoročně se konaly vzájemné návštěvy sborů spojené se společnými koncerty. K polským aktivitám patří i časté účinkování na Slezském trojoku, v jeho rámci zpíval v roce 2002 v Katowicích, dále byl pozván na Dožínky do Szczerbic, kde také vystupoval v rámci příhraniční spolupráce.

V červnu 2001 a 2003 sbor vyzpíval bronzové pásmo na mezinárodním festivalu Musica sacra Praga. Do dalších soutěží se však již nezapojoval, členové sboru, zvláště muži, stárli a výkon neodpovídal požadavkům soutěží.

Nadále tedy soustředil svou pozornost na okolí Bruntálu. Každoročně vystupuje s pásmem vánoční a adventní hudby v okolních obcích, jako jsou Mezina, Rázová, Roudno, Brantice, Ryžoviště, Leskovec, Milotice, Břidličná, Krasov, Heřmínovy. Sborový zpěv je proložen vždy sólovými pěveckými nebo instrumentálními výstupy žáků či učitelů ZUŠ, program je velmi pestrý a poutavý, oživen také hrou na píšťalové varhany. Všechny akce organizuje dirigentka a zároveň ředitelka školy Mgr. Jiřina Krystýnková. Tak se můžeme dočíst v regionálních novinách *Náš domov*, že v pořádání adventních koncertů „...pozadu nezůstala ani Mezina, kde v kostele

Nejsvětější trojice vystoupil Smíšený pěvecký sbor Bruntál a komorní orchestr bruntálské základní umělecké školy. V malých obcích jsou adventní koncerty na rozdíl od měst nejen kulturní záležitostí, ale i místem pro sousedská setkání. V Mezině si místní občané před koncertem sami připravili živý betlém a po něm se sešli na návsi před kostelem. U svíčkami osvětlené kostelní zdi popíjeli punč z velké várnice a za družného hovoru se vzájemně hostili buchtami.¹⁴ V krajských novinách čteme také zmínky o účinkování sboru s komorním orchestrem na půlnočních mších. Např. že v bruntálském farním kostele „...Při půlnoční mši zazní slavná pastorální mše Hej, mistře Jakuba Jana Ryby v podání Smíšeného pěveckého sboru Bruntál vedeného Jiřinou Krystýnkovou...“.¹⁵ O této události informuje také Region v článku Půlnoční mše v Bruntále se vrací k obvyklé hodině.¹⁶ K významným akcím patřila také vystoupení spojených spřátelených sborů. Hned 29. 12. 2003 informoval tisk o „ojedinělém koncertě“ v městském divadle. Měl název Hej, koleda a návštěvníci na něm shlédli společné vystoupení polského sboru Bel Canto z polských Gaszowic a SPS Bruntál. Oba spojené sbory uvedly „za doprovodu komorního orchestru...části České mše vánoční od Jakuba Jana Ryby, přezdívané též Hej, mistře, a Händlova oratoria Mesiáš, dále směs českých a moravských koled v úpravě hlučínského muzikanta a dlouholetého ředitele ZUŠ Antonína Skácela...“.¹⁷ Téhož Mesiáše provedl sbor také na Velikonočním koncertě ve farním kostele následujícího roku, dne 15. 4. 2004.¹⁸ V den vstupu České republiky do společenství států Evropské unie vystoupil sbor na Uhlířském vrchu a zazpíval Beethovenovu *Ódu na radost a státní hymnu* a také o této události napsal krajský deník Moravskoslezský deník. Samostatným koncertem oslavil sbor patnácté výročí své novodobé existence ve čtvrtek 4. listopadu 2004 v městském divadle. Někteří členové převzali při této příležitosti čestné odznaky Unie českých pěveckých sborů za dlouholetou činnost, v té době měl sbor 40 členů ve věku 15 až 80 let.¹⁹ Vánoční koncert v mezinském kostele dne 18. 12. 2004 vyvolal rovněž kladnou odezvu v místním tisku: „...Paní starostka přivítala v krásně vyzdobeném kostele účinkující i posluchače, kteří přišli v hojném počtu. Smíšený pěvecký sbor Bruntál a orchestr ZUŠ za řízení Mgr. Jiřiny Krystýnkové přednesli Kyrie, Gloria, Credo, Agnus Dei z Rybovy Mše vánoční, Alleluja z oratoria Mesiáš od Georga Fridricha Händela a

¹⁴ (OT). Adventní koncerty na vsích jsou zejména společenskou událostí. *Moravskoslezský deník*. 22. 12. 2003.

¹⁵ KIEDROŇOVÁ, A. Do Bruntálu se vrací půlnoční mše. *Moravskoslezský deník*. 22. 12. 2003.

¹⁶ (ONA). Půlnoční mše se vrací k obvyklé hodině. *Bruntálský Region*. 23. 12. 2003. r. 12, č. 51, s. 3.

¹⁷ (RED). Žáci umělecké školy připravili vystoupení. *Bruntálský Region*. 23. 12. 2003. r. 12, č. 51, s. 7.

¹⁸ (OT). Koncert ukončil Velikonoce. *Bruntálský Region*. 20. 4. 2004. r. 13, č. 16, s. 7.

¹⁹ (ZUP). Zpěváci oslaví výročí. *Bruntálský region*. 2. 11. 2004. r. 13, č. 44, s. 5.

Te Deum laudamus od Marc-Antoina Charpentiera...“.²⁰ Velký ohlas vyvolal také Adventní koncert v Branticích dne 6. prosince 2009. „...Tamní farní kostel Nanebevzetí Panny Marie se po roční odmlce opět rozezní, tentokrát za přispění Smíšeného pěveckého sboru a Komorního orchestru z Bruntálu... Johan Sebastian Bach, Jakub Jan Ryba či Johann Pachelbel jsou jen některá z výčtu jmen mistrů, jejichž skladby zazní na v pořadí třetím adventním koncertě v Branticích. Přestože tradice těchto koncertů je v obci hodně mladá, nasadili místní pořadatelé laťku hodně vysoko už od počátku. Po sboru vrbenském a neméně vyhlášeném krnovském Ars voce letos do Brantic zavítá smíšený pěvecký sbor pod vedením sbormistryně Jiřiny Krystýnkové a komorní orchestr...“.²¹ Ještě tentýž předvánoční čas uvedl sbor koncert v Ryžovišti (12. 12. 2009), v Razové (13. 12. 2009) a v Mezině (19. 12. 2009). Snad nejvíce veřejností ceněným koncertem byl předvánoční koncert 21. 12. 2010. Před zcela zaplněnými prostory bývalého piaristického kostela Panny Marie Utěšitelky v Bruntále, za účasti televizních kamer regionálního vysílání televize Prima uvedl sbor „...vedle vánočních koled a duchovních skladeb z per různých autorů také již klasickou Českou mši vánoční Jakuba Jana Ryby...“.²² Všechny skladby byly proloženy sólovými instrumentálními i pěveckými skladbami období baroka, nemlčely ani krásné pišťalové varhany, kde žáci klavírní třídy dirigentky přednesli skladby J. S. Bacha a A. Vivaldiho. V dalším článku se dovídáme, že zazněla také italská koleda *Dormi, dormi, Modlitba církve* od Sibelia, Křičkova legenda *Panenska Maria* z opery - *České jesličky*, *Panis Angelicus* od Césara Francka a další.²³ Sbor koncertuje pravidelně každý rok – respektive je pořadatelem Svatováclavského koncertu v kostele na Uhlířském vrchu, kam zve okolní pěvecké sbory. Tak uspořádal Koncert duchovní hudby dne 28. září 2005, kde spoluúčinkoval komorní pěvecký sbor Canzoneta z Bludova a Chrámový sbor z Břidličné: „...Při této příležitosti bylo oznámeno, že byla dokončena oprava kříže před vstupem do kostela. Úspěch celého odpoledne byl podtržen velmi slušným počtem návštěvníků, kteří odměnili účinkující dlouhotrvajícím potleskem...“.²⁴ Pěvecký sbor vystupuje pravidelně na Dnech města Bruntálu v červnu, termín se kryje s Dnem hudby. Tyto koncerty si získaly své pravidelné posluchače a vždy jsou kostely

²⁰ KAINAR, V. Adventní koncert v Mezině. *Náš domov*. 21. 12. 2004. r. 15, č. 20, s. 10.

²¹ (VOZ). Adventní koncert v Branticích. *Bruntálský region*. 1. 12. 2009. r. 18, č. 49, s. 5.

²² OLŠOVSKÝ, P. V Bruntále vystoupí smíšený pěvecký sbor. *Bruntálský region*. 14. 12. 2010. r. 19, č. 50, s. 2.

²³ (ta). Nevšední vánoční zážitek můžete zažít na koncertě bruntálského sboru s hosty. *Náš domov*. 15. 12. 2010. r. 21, č. 20, s. 11.

²⁴ (ZR). Koncert duchovní hudby na Uhlířském vrchu slyšelo mnoho lidí. *Náš domov*. 11. 10. 2005. r. 16, č. 16, s. 10.

plné. Nezřídka s dospělým sborem účinkuje i dětský pěvecký sbor Sluníčko při Základní umělecké škole v Bruntále nebo dětský sbor přípravné hudební nauky.

V tomto desetiletí přijal sbor několikrát pozvání do Bludova na Festival Františka Pavlů, kde vystupoval také s komorním orchestrem.

Sbor v průběhu tohoto desetiletí nastudoval především duchovní – mešní repertoár, který zpíval za doprovodu komorního orchestru Základní umělecké školy Bruntál. Z období baroka to byla část *Alleluja* z oratoria *Mesiáš* G. F. Händela (*1685 – †1759) a části *Kyrie*, *Gloria* a *Credo* z *Missy pastoralis in C boemica* Josefa Schreiera (*1718 - datum úmrtí neznámo). Klasicistní období bylo v repertoáru zastoupeno *Kyrií ze mše D dur* Leopolda Koželuha (*1747 – †1818). Z období přelomu klasicismu a romantismu měl sbor nastudovánu kompletní *Českou mši vánoční* Jakuba Jana Ryby (*1765 – †1815) a z období romantismu měl sbor v repertoáru část *Kyrie* ze mše *G dur* Franze Schuberta (*1797 – †1828). 20. století pak bylo v repertoáru zastoupeno *Missou brevis* Jiřího Pavlici (*1953), přesněji částmi *Kyrie*, *Credo* a *Sanctus*.

K 60. výročí založení Základní umělecké školy Bruntál vystupoval sbor spolu s olomouckým univerzitním sborem UP Olomouc Ateneo v městském divadle v Bruntále na koncertě zvaném Galaprogram k výročí. Zazněla *Missa brevis* Jiřího Pavlici.

V červnu 2010 účinkoval v Praze ve Valdštejnských zahradách na pozvání senátora Jiřího Žáka. Počet členů se stabilizoval, má kolem 45 členů. Je v něm ale vysoká fluktuace. Bohužel je sbor složen především z amatérů, kteří povětšinou neznají noty, takže veškerý nácvik skladeb se koná na dělených zkouškách. Ke kmenovému repertoáru sboru patří písně lidové v úpravách Pavla Altrichtera (*Kdybys měla, má panenko*), Zdeňka Lukáše (*Na horách, Už ho vedou, Martina, Ej lásko, lásko*) J. Krčka (*Jede sedlák do mlejna*), Zbyňka Mrkose (*Bude večer*), Zdeňka Blažka (*Ouvej, cigán*), Jaroslava Křičky (*Panenka Maria*), Antonína Tučapského (*Ej ráno, ráno*), Arnošta Rychlého (*Aničko, děvečko, poviz mi věrně*), Antonína Skácela (cyklus *Slezské písně*). Protože často sbor vyjíždí do sousedního Polska, nechybí ani písně v polštině nebo písně často v Polsku zpívané, jako je chorál *Gaude Mater Polonia* od Tadeusze Klonowského, *Pod twa obrone* W. Troszela či *Wszystkie trony niebieskie* od J. Surzyńskiego. Ke starým písním středověkým, zpívaným sborem velmi často, se řadí například písně Orlanda Lassa, Jakoba Arcadelta, Adama Michny z Otradovic, Jana Zacha, A. Lottiho. Ani písně českých skladatelů nechybí, například od Antonína Dvořáka (*Napadly písně*), Bedřicha Smetany (*Česká píseň, Má hvězda*), Bohuslava

Martinů (*Čarování a pomluvy*), Leoše Janáčka (*Ondráš, Pan Buh vám zaplatí*) nebo Petra Ebena (*Nic ať tě nezklame*). Ze zahraničních skladatelů nastudoval sbor například od Johana Sebastiana Bacha *Sicut locutus est*, od Johannesa Brahmsa *Adoramus te, Christe* či *Ukolébavku*, od Cesara Francka *Panis Angelicus*.

Sbor se již nezúčastňuje soutěží, protože dirigentka usoudila, že mužské hlasy nejsou na takové úrovni, aby byly platnou oporou hlasům ženským, jak jsme zmiňovali výše. Dirigentka zařazuje na koncerty sboru i mnohé skladby populární, které aranžuje pro sbor, těmi oživuje a posluchačsky ztraktivňuje koncerty. Jednotlivé sborové písně jsou často proloženy instrumentálními vystoupeními členů pedagogického sboru nebo žáků, kteří školu reprezentují na soutěžích, jde o housle, klavír, varhany, klarinet a příčnou flétnu, tympány a kontrabas. Sbor je nedílnou součástí regionální kulturní scény, nezdávka o něm a jeho vystoupeních bylo referováno v krajských médiích, v televizních pořadech regionálního charakteru.

V roce 2010 realizoval celkem 15 veřejných vystoupení.

Sbor se nyní schází jedenkrát týdně na 2 hodiny. Ty zahrnují v případě potřeby také dělené zkoušky. Mužské hlasy nacvičují s ředitelkou školy – s dirigentkou, ženské hlasy pokaždé s některou z učitelek školy, které ve sboru také zpívají, například s Mgr. Kristýnou Niesnerovou, bývalou žákyní ředitelky, s klavíristkou a doprovázečkou sboru Alžbětou Černíkovou, učitelkou sólového zpěvu na ZUŠ, sólistkou sboru, Xeníí Bršťákovou, učitelkou hudebních nauk a klávesových nástrojů.

4.4 Srovnání různých fází existence pěveckého sboru

Pokud bychom měli učinit srovnání repertoáru v různých fázích existence sboru, pak je třeba přihlídnout k době, v níž vystupoval na veřejnosti a ke způsobu nácvičku, který se odlišoval přístupy osobností, jež právě stály v čele sboru. Již jsme se zmínili, že sbor pod vedením Miroslava Žákovského vznikl jako sbor ženský, teprve později angažoval mužské hlasy. Protože členy sboru byli povětšinou učitelé nebo vzdělaní lidé, kteří se hudbou amatérsky aktivně zabývali, nebylo provázáno nastudování nové skladby velkými obtížemi: téměř všichni ovládali noty a k pokynům dirigenta byli vnímaví. Mnozí pedagogové měli praxi i s prací svých dětských či žákovských pěveckých sborů, jež na svých školách vedli, takže mohli pomáhat i s nácvičkou. Bohužel repertoár odpovídal době – byl politicky angažovaný, maximálně zahrnoval lidové písně, převažovaly však písně ruské a sovětské. Často bylo vystoupení proloženo a oživeno recitací „pokrokových básní“, zvláště při tzv. agitkách, což byly schůze a shromáždění

k propagaci komunistických a socialistických idejí. Účast na takové akci nebylo možno bez třeba i existenčního postihu dost dobře odmítnout. Doba, v níž sbor pracoval, zcela vylučovala z ideových důvodů uvádět písně duchovní, vylučovala produkci na církevní půdě. Tím vzniklo jakési okleštění volby repertoáru, neboť mnoho kvalitních skladatelů v minulosti spojilo zcela přirozeně svou tvorbu právě s oblastí duchovní. Za klad lze považovat ale pro tuto dobu fakt, že byly uváděny ruské lidové písně, které mají zvláštní melodiku, tklivou, tesklivou, ale i přímočaře veselou, pramenící ze zcela odlišného historického vývoje, než písně západní. Bohužel právě s listopadovou revolucí byly tyto písně zavrženy (zcela pochopitelně v reakci na jejich přemíru v době „normalizace“). Mnoho sborů je vyřadilo ze svého repertoáru, ale zvolna se k nim vrací, takže dnes již téměř každý pěvecký sbor zpívá například písně spojené s pravoslavnou liturgií či lidové ukrajinské i ruské písně.

Z této prvotní etapy existence sboru se zachoval poměrně obsáhlý archiv sborových písní, ne všechny však byly nacvičeny a provedeny. Jen některé názvy písní jsou uvedeny v kronikách, na úplnost výčtu však nelze spoléhat, protože do kroniky zapisovalo několik lidí. Dirigent již nežije, dotazovaní pamětníci si samozřejmě pamatují jen útržkovitě seznam repertoáru. Regionální tisk stroze zaznamenával jen fakt, že vystoupení proběhlo a při jaké příležitosti, ale rozboru repertoáru nebo kritice se nevěnoval. V archivech, kde jsou uloženy i brožované písemnosti, ročenky, programy akcí JKS (Jednotného kulturního střediska) a jiné dobové materiály, jsme také žádné zmínky o uváděných skladbách nenalezli. Takže seznam by nebyl v žádném případě úplný a vyčerpávající. Není tedy možné učinit například žánrový rozbor repertoáru.

Pod vedením Jaroslava Číhala probíhal nácvik poněkud neorganizovaně a nepromyšleně, Číhalovi chyběla v počátcích jeho činnosti odborná sbormistrovská průprava. Zkouška začala bez rozezpívání zpěváků a dechových cvičení. Sbormistr svou pozornost věnoval především sopránům, kteří „nesli“ melodii, ostatní hlasy povětšinou tápaly, s mužskými hlasy zpíval sám, takže muži ho napodobovali. Dělené zkoušky se nekonaly. Nikdy nedošlo k preciznímu a přesnému nácviku do té míry, že si byli členové sboru jistí a zpívali s pohodou, patřičným výrazem a dynamikou. Připomínky a požadavky členů na řádný nácvik jednotlivých hlasů nebyly dirigentem respektovány, přesto však (navzdory nahodilosti při secvičování) odvedl sbor dobré výkony. Číhal se snažil také v rámci regionu využívat produkci sboru s orchestrem, především s vojenským orchestrem Dr. Berkyho z Roudnice nad Labem. Dr. Berky pocházel z Bruntálu a rád se tam vracel. Číhal se práci s pěveckým sborem učil, své zkušenosti

zúročil plně až s dětským pěveckým sborem Rosnička, s nímž sklízel významná ocenění na nejrůznějších soutěžích i mezinárodního charakteru. Činnost Číhala je třeba přes jeho kontroverzní chování ocenit jako velmi přínosnou pro region. Jeho hudební aktivity znamenaly pro rozvoj sborové činnosti v Bruntále význam téměř buditelský, neboť jediným smíšeným sborem v okrese do doby vzniku bruntálského sboru byl Pěvecký sbor města Vrbna. Repertoár již nebyl určován dobou, byl velmi pestrý, dobře volený, zahrnoval písně středověké i současné. V této době nikdo z členů, ani sám dirigent, nemapovali repertoár, na údaje v kronice a jejich úplnost opět nelze plně spoléhat, opět tedy nelze provést adekvátní rozbor repertoáru.

Pod vedením Jiřiny Krystýnkové probíhá nácvik tak, že začíná dechovými cvičeními, poté následuje rozezpívání a pak opakování již nacvičeného repertoáru, aktuálně určeného k vystoupení, jeho docvičení. Potom probíhá dělená zkouška, dále společné sezpívání po intonační stránce, postupuje se také po jednotlivých hlasech. V příštích zkouškách se docvičuje dynamika a deklamace. V případě potřeby jsou stanoveny další zkoušky k upevnění dovedností, k secvičení s komorním orchestrem a akustické zkoušky na místě konání koncertu. Delší dobu však vyžaduje perfektní nastudování každé skladby a i tak není vždy jisté, jak bude interpretována na koncertě, neboť faktor trémy a hlasové indispozice jednotlivých členů nelze nikdy předvídat a vyloučit.

Krystýnková osobně preferuje spíše repertoár duchovní, neboť jeho interpretace umožňuje také zapojení komorního orchestru. Zaměřuje se také na uvádění písní posluchačsky vděčných, líbivých, melodických, známých, ale nikoliv umělecky nenáročných. Respektuje obecenstvo, jemuž sbor zpívá. Dokonale využívá svého pracovního postavení jako ředitelky základní umělecké školy a tím, že sestavila komorní orchestr z žáků a učitelů, skloubila také svou práci pedagoga a dirigenta. Aranžuje sama nebo za pomoci učitelů (převážně dechových nástrojů) doprovod k písním získaným z různých multimediálních zdrojů. Některé písně tříhlasé upravila pro čtyřhlas (např. Karl Jenkins *Song of sanctuary*), některé nechala v tříhlasé podobě, a to ty, které zvolila k nácviku v době, kdy byly početně oslabeny mužské hlasy. Tehdy spojila tenory a basy v jeden hlas. Šlo převážně o písně lidové. Zapojila do práce sboru pedagogy, kteří vyučují sólový zpěv. Získala tím neocenitelné pomocníky, kteří poskytují rady při nácviku správného dýchání, deklamace, frázování, tvoření hlavového a hrudního rejstříku.

Téměř čtyřicetiletou činnost sboru je třeba hodnotit jako cestu k uměleckému růstu. Ve svých počátcích, jak již bylo řečeno, byl především sborem regionálním. Nezúčastňoval se soutěží a scházel se z důvodu nácvičku repertoáru k nějaké politické události. Repertoár tvořily především písně ruských a sovětských autorů, ale také písňová tvorba Smetany, Dvořáka, Janáčka a písně lidové. Jaroslav Číhal vtiskl sboru punc sboru soutěžního. Tomu odpovídal i výběr repertoáru – písně renesančních autorů, písně z kancionálů, písňová tvorba Smetany, Dvořáka, Janáčka i Zdeňka Lukáše, Tučapského, Kříčky atd. Jeho úspěchy na soutěžích a přehlídkách jsou jasným dokladem zkvalitňování nácvičku. Bohužel rozporuplná osobnost dirigenta vedla k jeho rozchodu se sborem.

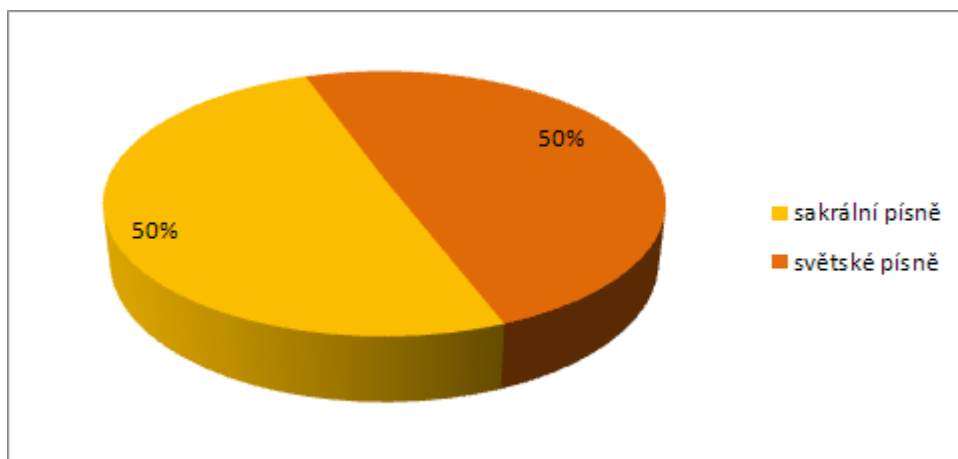
Pod vedením Jiřiny Krystýnkové sbor zpočátku pokračoval v tradici účasti na soutěžích a soutěžních přehlídkách. Zároveň ale vzrůstaly nároky na soutěžní vystoupení, pěveckých sborů přibývalo a soutěžní poroty měly možnost srovnání výkonu mnoha pěveckých sborů. Proto dirigentka i s přihlédnutím k věku zpěváků a k velké fluktuaci členů sboru zavrhlala možnost účasti na soutěžích. V poslední době, kdy došlo k posílení mužských hlasů, ale uvažuje opět o jeho zapojení do soutěží.

Pokud chceme hodnotit současnou úroveň tohoto smíšeného sboru, můžeme říci, že jde o solidní pěvecký sbor průměrné úrovně. Intonačně a poměrem hlasů vyvážený. Vezmeme-li v úvahu jeho amatérství a věkové složení, nelze než uznat, že s daným obsazením dělá dirigentka, co může. Je těmito kritérii vlastně limitována a nikdy se jí nepodaří dovést sbor ke špičkové kvalitě. Ani to nemá v úmyslu. Smyslem existence fungování sboru je právě jeho potřebnost v regionu, v jeho práci pro něj.

4. 4. 1. Rozbor repertoáru poslední etapy existence sboru

Níže uvedené grafy mapují repertoár od doby příchodu Jiřiny Krystýnkové do pěveckého sboru, tedy všechny skladby nacvičené jí od roku 1996 do roku 2010. Je jich 125 a jsou uvedeny v příloze č. 11.

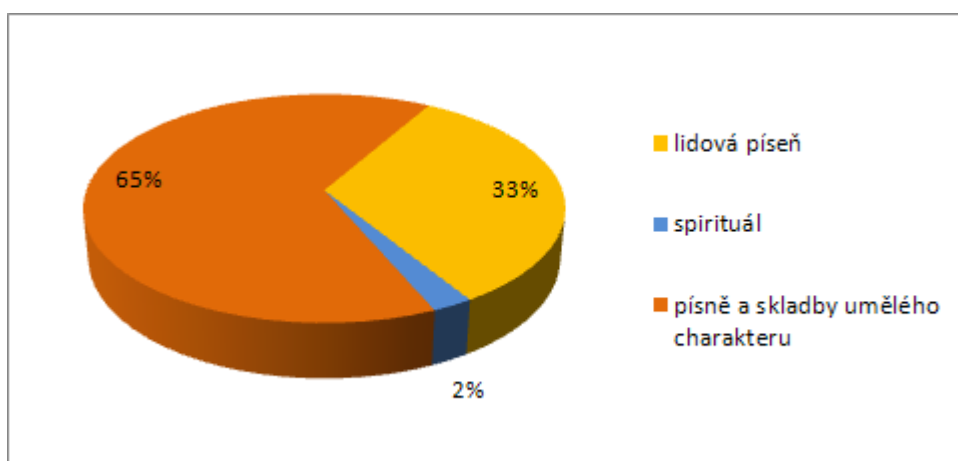
Z kritérií, která se nabízejí k rozboru, jsme zvolili hledisko obsahu textů: 50 % tvoří písně či skladby sakrálního zaměření a 50% světské písně, viz graf č. 1.

Graf č. 1 - Procentuální rozdělení repertoáru dle obsahu textů písní a skladeb
 Zdrojová data: 63 písní sakrálních, 62 písní světských

Je to dáno tím, že Krystýnková jako ředitelka základní umělecké školy udržuje velmi dobré vztahy s církví. Farní kostel je přímo naproti budovy školy v centru města, další kostel Panny Marie Těšitelky poblíž. Dále je v Bruntále kostel církve bratrské a kostel na Uhlířském vrchu. Ve všech kostelích uvádí koncerty sboru i školy, mnohdy společné. Používá k tomu tamní pišťalové varhany, kam chodí se svými žáky nacvičovat barokní hudbu. Je to nejen kvůli výborné akustice (i v okolních obcích pořádá koncerty v kostelích), ale i kvůli tomu, že barokní, klasicistní i jiná hudba v tomto prostředí mnohem lépe vynikne a podtrhne její duchovní charakter. Prostředí kostelů se k hudební produkci přímo nabízí a vzhledem k tomu, že prakticky kdykoliv může se sborem i žáky školy tyto prostory využít, tvoří polovinu skladeb právě duchovní skladby.

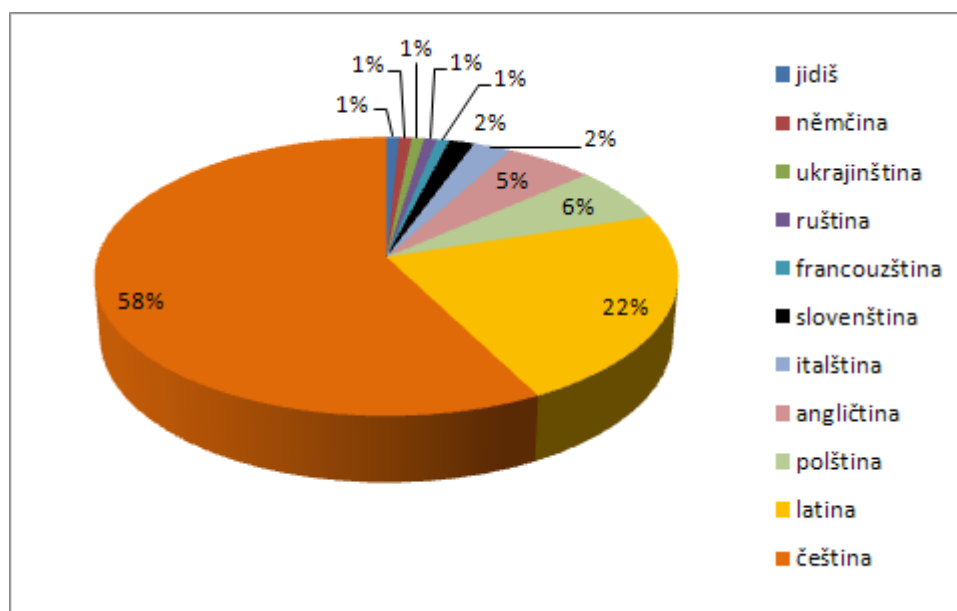
Více než třetinu nacvičeného repertoáru tvoří lidové písně a spirituály, další téměř dvě třetiny písně a skladby umělé, viz graf č. 2.

Graf č. 2 - Procentuální rozdělení repertoáru dle druhu skladeb
 Zdrojová data: 41 písní lidových, 3 spirituály, 81 skladeb umělých

Mezi lidovými písněmi najdeme 10 písní slezských, 15 českých a 14 moravských. Početnější zastoupení slezských a moravských písní ve skladbě repertoáru je dáno regionem, kde se Bruntál nachází. Dvě třetiny skladeb tvoří skladby umělé. Nemůžeme tedy říci, že by se dirigentka při výběru repertoáru zaměřovala převážně na písně lidové. Právě naopak, její profesní zaměření ji vede k nácvičku umělecky náročných skladeb.

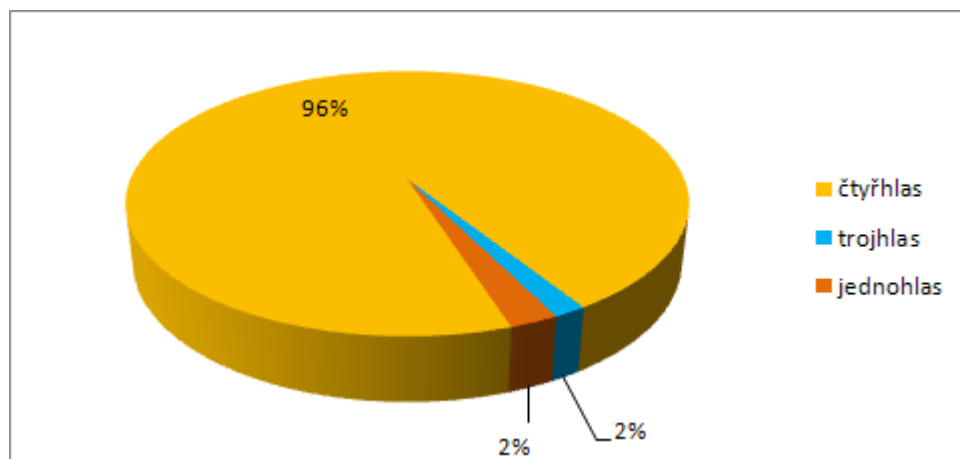
Při výběru repertoáru není sbor úzkostlivě zaměřen na produkci skladeb v češtině, viz graf č. 3. Mnohým těmto amatérským zpěvákům, především starším, činí určité potíže nastudování latinských písní a skladeb, ale dirigentka na hlasových zkouškách věnuje velkou péči nácvičku výslovnosti. Sama ovládá latinu a francouzštinu, němčinu dokáže číst, polština je jí blízká díky častým kulturním výměnným akcím. Proto to velké množství latinsky uvedených skladeb i to, že jsou povětšinou sakrálního charakteru.

Graf č. 3 - Procentuální rozdělení dle jazyku skladeb a písní

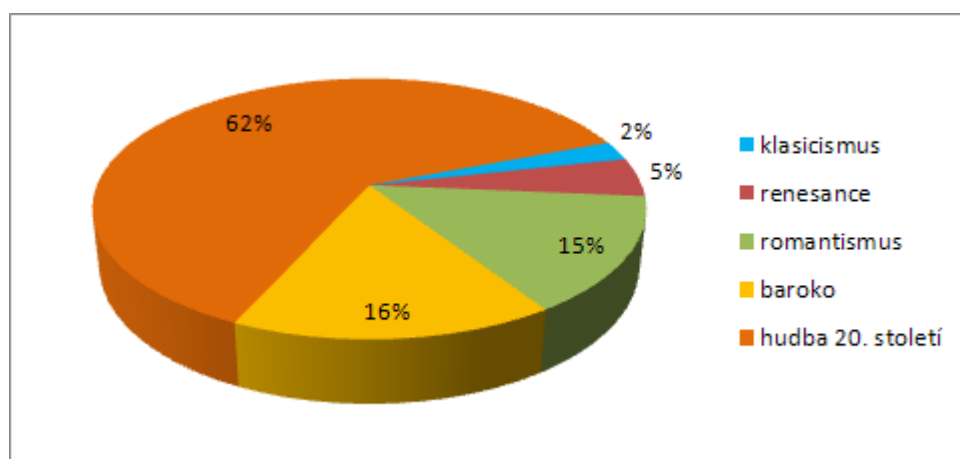
Zdrojová data: 72 písní v češtině, 28 v latině, 8 v polštině, 7 v angličtině, 3 v italštině, 2 ve slovenštině, 1 ve francouzštině, 1 v ruštině, 1 v ukrajinštině, 1 v němčině, 1 v jazyce jidiš

Převážná většina skladeb je prováděna čtyřhlasně, viz graf č. 4. Lze je hodnotit jako náročný repertoár. Vždyť uvedení děl Mozarta, Bacha, Janáčka, Charpentiera, Gounoda a dalších světově známých skladatelů nelze hodnotit jako umělecky nenáročné, ba přímo jednoduché. I lidové písně ve čtyřhlasé úpravě nejsou právě snadné pro nácvik. Mnozí zpěváci mají výborně vyvinutou hudební paměť, kterou nahrazují znalost a čtení not, takže když dirigentka sáhne pro písně nacvičené před lety, nebývá problém docvičení příliš velký. Tříhlasé skladby jsou z celkového množství pouze 2, jednohlasý repertoár tvoří chorály, jsou 3.

Graf č. 4 - Procentuální rozdělení skladeb dle počtu hlasů
 Zdrojová data: 120 skladeb čtyřhlasých, 2 trojhlasé, 3 jednohlasé

Z hudebních období převažuje hudba 20. století a dále skladby z období baroka, což jistě podtrhuje výše zmíněný poměr sakrálních a světských skladeb. Romantismus je spojen obecně se zpracováním písní, ale i se jménem Charlese Gounoda, Johannese Brahmse, Césara Francka a jiných významných skladatelů.

Graf č. 5 - Procentuální rozdělení skladeb dle hudebních období
 Zdrojová data: 78 skladeb z hudby 20. století, 20 skladeb barokních, 18 z období romantismu, 6 renesančních, 3 z období klasicismu

5 Dětský pěvecký sbor Rosnička

Tento pěvecký sbor je školní, jeho členy jsou děti z II. základní školy v Bruntále.²⁵ Vznikl v roce 1990, jeho zakladatelem je také Jaroslav Číhal, učitel tamní školy. Předcházela mu soubor Bruntálští žakéři, který Číhal založil souběžně se smíšeným pěveckým sborem a o kterém jsme se zmiňovali již výše. Když se potom v roce 1995 rozešel se smíšeným sborem, plně se soustředil na práci s dětmi. Již v roce 1995 s nimi získal Cenu Petra Ebena na Mezinárodním festivalu adventní a vánoční hudby v Praze, v roce 1998 se umístil ve zlatém pásmu mezinárodní soutěže *Iuventus mundi cantat* Olomouc a v letech 2001, 2002 a 2003 získal zlaté pásmo na regionálních přehlídkách v Karviné a Orlové.

V repertoáru sboru jsou písně Petra Ebena, Zdeňka Lukáše, ale i skladatelů Adama Michny z Otradovic, T. Susata, dále F. Gase, B. Kulínské, J. Herdena, L. Hufa, M. Nováka a dalších.

Sbor ukončil činnost v roce 2010 nuceným odchodem Číhala ze II. základní školy, čímž sbor ztratil zázemí pro zkoušky.

Se smíšeným pěveckým sborem dětský sbor Rosnička několikrát vystupoval, například na Uhlířském vrchu v kostele v rámci oslav Dne města.

²⁵ *Dětský pěvecký sbor Rosnička Bruntál* [online]. 2011 [cit. 2011-12-12]. Dostupné z WWW: <<http://dps-rosnicka.xf.cz/>>.

6 Dívčí komorní sbor Bruntál

Tento komorní sbor vznikl teprve nedávno, má 15 členů, dívek, většinou středoškolaček, založil jej a diriguje opět Jaroslav Číhal a zaměřuje se na interpretaci renesanční a současné hudby.²⁶ Protože Jaroslav Číhal byl v roce 2010 propuštěn ze školy, která byla jeho působištěm a neměl již tak těsné vazby na děti, které učil a které byly zároveň členy jeho pěveckého sboru Rosnička, došlo k tomu, že tento dětský sbor ukončil činnost. Dirigentovi však zůstalo věrných několik členek tohoto sboru, jež se staly základem jeho nového pěveckého sdružení.

Se Smíšeným pěveckým sborem uskutečnil několik vystoupení, například v kostele na Uhlířském vrchu, na kulturním vystoupení k oslavě výročí Obchodní akademie. Nejde vzhledem k bývalému nedobrovolnému rozchodu se smíšeným sborem o žádné srdečné vazby, spíše o profesionální a účelové spoluúčinkování, protože na kulturní scéně Bruntálu, která není příliš velká, musí tato hudební spojení koexistovat a korektně spolu vycházet.

Je třeba se také krátce o osobě Jaroslava Číhala zmínit. Narodil se v roce 1949 a většinu let své učitelské kariéry (téměř 40 let) spojil s II. základní školou a městským gymnáziem Petrin v Bruntále. Zabýval se aktivně také dalším vzděláváním pedagogů, zvláště v oblasti hudebních aktivit, uskutečnil několik víkendových pobytů pro učitele s tímto zaměřením. Založil pěvecký sbor, příležitostný komorní soubor, soubor Žakěři, Dívčí komorní sbor.

Přestože jeho způsobu vedení sboru je mnohé co vytknout, nelze upřít Jaroslavu Číhalovi velké zásluhy na rozvoji bruntálského hudebního života. Za dlouholetou významnou činnost v pěveckém sboru Rosnička obdržel Jaroslav Číhal v roce 2011 nejvyšší národní sbormistrovské ocenění, Cenu Bedřicha Smetany.²⁷ U příležitosti jeho životního jubilea mu byla Společností pro hudební výchovu také udělena Cena Jaroslava Herdena, kterou převzal z rukou starosty města Bruntálu.²⁸ Tato cena je určena osobnostem českého hudebního školství za přínos nebo dlouhodobé působení ve školní hudební výchově. Několik posledních let organizuje ve spolupráci

²⁶ SBOR.CZ [online]. 2011 [cit. 2011-12-12]. Dívčí komorní sbor Bruntál. Dostupné z WWW: <http://www.sbor.cz/detail_sbor.php?id=10162>.

²⁷ DULOVCOVÁ, Dita. Město Bruntál [online]. 14.12.2010 [cit. 2011-12-12]. XV. ročník Bruntálského adventu, ocenění pro sbormistra. Dostupné z WWW: <<http://www.mubruntal.cz/xv-rocnik-bruntalskeho-adventu-oceneni-pro-sbormistra/d-937414>>.

²⁸ SHV - Společnost pro hudební výchovu [online]. 11.11.2010 [cit. 2011-12-12]. Cena Jaroslava Herdena. Dostupné z WWW: <http://www.renetamusic.cz/aktual/cena_cih.pdf>.

s Městským úřadem Bruntál a za jeho finanční podpory přehlídku dětských pěveckých sborů s názvem Bruntálský advent.

7 Bernardini Břidličná

Máme-li zmapovat činnost hudebních spolků v regionu, je bezesporu třeba zmínit se také o amatérském pěveckém sboru z Břidličné s názvem Bernardini.²⁹ S tímto sborem udržuje Smíšený pěvecký sbor velmi těsné vztahy. Jde o sbor smíšený, i když je třeba konstatovat, že ve sboru zpívají pouze 3 muži v basech a 1 muž v tenorech. Má 20 členů, diriguje jej Bernardina Meredřová. Sbor se prezentuje jako sbor duchovní, ale v repertoáru má také písně světské. Nedostatek mužských hlasů kompenzuje přidáním nástrojů, jako jsou varhany, akordeon, kytara, kontrabas, klarinet a rytmické nástroje. Koncertuje především v regionu Břidličná, jeho činnost je spojena s chrámovou hudbou a zpěvem při mešních obřadech, ale účinkoval i na Festivalu duchovní hudby svaté Cecílie v Ústí nad Orlicí, na Mezinárodním festivalu v Opavě, Festiválku v Nechanicích, na Mezinárodním festivalu pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem a také v Polsku.

V repertoáru má sbor Bernardini klasické, židovské i populární písně, spirituály a křesťanské písně. Některé převzal Smíšený pěvecký sbor Bruntál (Song of sanctuary, Karla Jenkinse, Šalom alejchem Igora Epsteina Niguna a další)

Společné koncerty s tímto velmi sympatickým a přátelským sborem uskutečnil Smíšený pěvecký sbor Bruntál na Uhlířském vrchu, v aule Obchodní akademie Bruntál a ve Valdštejnských zahradách v Praze v roce 2010 na pozvání senátora Žáka při představení kultury jeho regionu. Oba sbory spojuje osobní přátelství dirigetek, podobný repertoár a smysl pro zakomponování nástrojového doprovodu do skladeb. Bernardini ovšem inklinují svou doprovodnou složkou více k folklóru, Smíšený sbor Bruntál spíše ke klasickému ztvárnění doprovodů. Navzájem si obohacují repertoár předáváním not vhodných k interpretaci.

²⁹ *Pěvecký sbor Bernardini* [online]. 2011, 1. 11. 2011 [cit. 2011-12-12]. Pěvecký sbor Bernardini. Dostupné z WWW: <<http://www.bernardini.cz/>>.

8 Pěvecký sbor města Vrbna

Tento pěvecký sbor má jednu z nejdelších tradic, s bruntálským smíšeným sborem patří v regionu k nejstarším.³⁰ Vznikl v roce 1971 jako sbor učitelský a po dobu své umělecké činnosti se zařadil mezi přední pěvecká amatérská tělesa severomoravského regionu. Založila jej učitelka zdejší základní školy Eva Vacková, nadšená muzikantka, která podporovala a iniciovala založení i dětských pěveckých sborů v tomto malém městečku v podhůří Jeseníků. Po jejím odchodu do důchodu se dirigentské taktovky ujal v roce 1986 Leoš Sekanina, ředitel základní školy z nedaleké Andělské Hory. V současnosti má sbor kolem 50 stálých členů, průměrný věk je 43 let.

Repertoár sboru tvoří úpravy lidových písní, Leoš Sekanina jej obohatil o renesanční a barokní repertoár a má zásluhu také na moderních jazzových písních a gospelech. Písně cizích národů tvoří nedílnou součást repertoáru i vzhledem k častým výjezdům do zahraničí, například navštívil několikrát Polsko, koncertoval v Řecku, Itálii, Švýcarsku, Rakousku, Dánsku, Francii, v zemích Beneluxu a ve Finsku.

Pravidelně sbor spolupracuje s Českým rozhlasem Ostrava, z jehož nahrávek sbor vydal 3 kazety a 2 kompaktní disky s průřezem repertoáru.

Sbor ze zúčastnil mnoha soutěží, z nichž si přivezl významná ocenění:

- 1995 – Pražské sborové dny – zlaté pásmo,
- 1998 – Svátky písní Olomouc – zlatá medaile v kategorii smíšených sborů, stříbrná medaile v kategorii chrámové hudby,
- 1998 Pražské dny sborového zpěvu Praga cantat – zlaté pásmo v kategorii smíšených sborů, vítěz kategorie smíšených sborů,
- 1999 – Svátky písní Olomouc – stříbrná medaile v kategorii smíšené sbory, stříbrná medaile v kategorii chrámová hudba,
- 2001 – Tampere Vocal Music Festival, Finsko – bronzová medaile,
- 2003 – Mezinárodní festival adventní a vánoční hudby s cenou Petra Ebena – bronzové pásmo,
- 2004 – Ankara, Turecko – 4. místo,

³⁰ PSMV - Pěvecký sbor města Vrbna pod Pradědem [online]. 2011 [cit. 2011-12-12]. Dostupné z WWW: <<http://psmv.wz.cz/>>.

České-sbory.cz [online]. 10.01.2011 [cit. 2011-12-12]. Pěvecký sbor města Vrbna. Dostupné z WWW: <<http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=119>>.

SBOR.CZ [online]. 2011 [cit. 2011-12-12]. Pěvecký sbor města Vrbna pod Pradědem. Dostupné z WWW: <http://www.sbor.cz/detail_sbor.php?adres=psmv>.

- 2009 – Svátky písní Olomouc – 2x stříbrná medaile.

Poroty soutěží většinou ocenily výbornou hlasovou kulturu a celkový umělecký dojem.

Ke kmenovému repertoáru vrbenského sboru patří například píseň *V přírodě* od A. Dvořáka, *Sfogava con le stelle* od C. Monteverdiho, *Ukvaldská poezie* od L. Janáčka, písně Voskovce a Wericha a další.

Smišený pěvecký sbor Bruntál několikrát účinkoval na Mezinárodním festivalu pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem, který tento sbor organizuje.³¹ Recipročně Pěvecký sbor města Vrbna účinkoval v Bruntále (naposledy v červnu 2011 v kostele na Uhlířském vrchu), společný koncert uspořádaly sbory v Rýmařově v září 2011 k výročí úmrtí Mons. ThDr. Františka Vaňáka a zároveň v poutní den Sv. Michaela, jemuž je kostel v Rýmařově zasvěcen. Koncerty mají vždy vysokou uměleckou úroveň, o niž se zaslouhují především jejich odborně fundovaní dirigenti.

Lze říci, že pěvecký sbor města Vrbna je velmi kvalitním sborem s vysokou úrovní hlasového projevu, jenž patří mezi nejlepší české sbory tohoto druhu.

³¹ *České-sbory.cz* [online]. 2007 [cit. 2011-12-12]. Mezinárodní festival pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem. Dostupné z WWW: <http://www.ucps.cz/portal/cz/04-07-festival.php?id_festivalu=27>.

9 Význam pěveckého sboru, jeho postavení v regionu

Pěvecký sbor Bruntál je, jak již zmíněno, amatérským pěveckým sborem. Přesto je u veřejnosti znám, oblíben, zván mnohými organizátory na koncerty v širokém okolí Bruntálu. V současné době vedení sboru především usiluje o zvýšení počtu jeho členů a zmírnění jejich fluktuace, aby se mohlo znovu více zaměřit na hlasovou kultivaci. Pak bude teprve možno se vrátit k účasti na republikových soutěžích, případně znovu pomýšlet na zahraniční vystoupení. Hlavním cílem současné dirigentky sboru je kromě tohoto kvalitativního pokroku především nadále být uznávaným článkem kultury této oblasti.

Pěvecký sbor je živé těleso, má svou atmosféru, kolektiv. Spolu s výměnou dirigentů procházel změnami, neboť každý z nich vtiskl sboru své představy, každý vedl jinak zkoušky, každý skládal a vytvářel repertoárovou skladbu dle své vkusové preference či odbornému zájmu. V současné době tvoří sbor kolektiv nadšených zpěváků, kteří jsou velmi zodpovědní za výkon sboru, v případě, že pocítují určitou nejistotu ve studovaném repertoáru, vyžadují aktivně další dělené zkoušky. Do zkoušek chodí ochotně a s radostí, zpívají s entusiasmem, jsou soustředění, na vystoupeních podávají maximální výkon.

Za léta své existence si získal nadšené posluchače, protože na malém městě, jako je Bruntál, se lidé povětšinou mezi sebou dobře znají. V posledním roce se rozrostl i o nové mužské hlasy, které jsou velmi platnou složkou sboru. V Bruntále v současné době vyvíjí značnou aktivitu rovněž Klub přátel hudby a městské divadlo, které nemá vlastní scénu. Obě instituce zvou k vystoupení či koncertům profesionální umělce z celé republiky. Přesto i v jejich konkurenci jsou produkce Smíšeného pěveckého sboru Bruntál hojně navštěvovány a např. Kruh přátel hudby zahrnuje koncerty sboru do své abonentní řady. Činnost sboru je finančně podporována Městským úřadem Bruntál každoročními dotacemi, dirigentka je členkou kulturní komise města a často bývá zvána k poradám se starosty a kulturními pracovníky na prodiskutování kulturních projektů města. A v tom je smysl existence tohoto regionálního sboru: pracovat pro radost sobě i ostatním.

Závěr

V práci jsme chtěli zmapovat především činnost Smíšeného pěveckého sboru Bruntál a vytvořit tak první ucelený pohled na jeho historii, kriticky zhodnotit jeho vývojové etapy a přínos pro daný region.

Dotkli jsme se také vzdáleně těch sborů, které udržují s bruntálským těsnější kontakty, to znamená, že s nimi více než jedenkrát účinkovali na společných koncertech. Nezabývali jsme se mnohými, kteří se sborem účinkovali jen jedenkrát, nebo nepatří do regionu Bruntál. Jde například o pěvecký sbor z Vítkova, olomouckou Canzonettu, bludovský pěvecký sbor, kopřivnický a stěbořický, litovelský, mužský pěvecký sbor Vítkovice, hrabyňský a mnohé další. Ty, o nichž jsme se zmínili v jednotlivých kapitolách, třeba jen letmo, ovlivnily činnost sboru třeba po stránce skladby repertoáru nebo jej inspirovali k další činnosti a akcím.

Sbor má svou hlubokou historii, vycházel z určitých tradic, je ovlivněn duchem kraje, kde žije a pracuje. Chtěli jsme také poukázat na to, že bruntálští občané jsou zbytkem republiky mnohdy přezíráni, stále mají punc obyvatel pohraniční oblasti, kde se žije chaoticky, bez kultury, drsně a nekultivovaně (například nechvalně známý televizní pořad Comeback TV Nova). Není to pravda. Koncerty sboru jsou hojně navštěvovány, mnohokrát návštěvnost přesáhne početně i akce ve velkých městských centrech. To proto, že i když v Bruntále nejsou významnější vzdělávací a kulturní instituce, mají bruntálští občané o kulturu zájem. Smíšený pěvecký sbor Bruntál se snaží obohatit duchovní úroveň místních lidí, byť prostřednictvím nadšených amatérů – zpěváků. Vždyť jen počet dětí zapsaných do zdejší základní umělecké školy, je přes 600.

Přejme Smíšenému pěveckému sboru ještě mnoho dalších úspěšných let v jeho záslužné činnosti.

Resumé

Bakalářská práce se zabývá historií Smíšeného pěveckého sboru Bruntál od jeho vzniku až po současnost.

Úvodní kapitola zmiňuje stručnou historii města Bruntálu. Navazuje popis historie kulturního dění v tomto městě, kterým byl např. církevní a světský sborový zpěv, nebo divadelní a spolkové aktivity. Významnou podkapitolou je vývoj hudebního školství v Bruntále, protože se vznikem hudební školy je spojen počátek vzniku Smíšeného pěveckého sboru Bruntál. Stěžejní část práce je věnována třem vývojovým etapám tohoto pěveckého sdružení pod vedením tří různých dirigentů. Výběr repertoáru v těchto etapách ovlivnilo nejen umělecké zaměření zmiňovaných dirigentů, ale také soudobý společensko-historický kontext. Práce přináší dále přehled a stručnou historii pěveckých sdružení regionu Bruntálska. Kritériem výběru těchto regionálních sborů je jejich konkrétní vztah ke Smíšenému pěveckému sboru Bruntál. V poslední kapitole je pojednáno o významu pěveckého sboru v současném kulturním a společenském životě města Bruntál.

Summary

This thesis deals with the history of the Mixed choir Bruntal, since its inception to the present.

The opening chapter briefly depicts the history of the town Bruntal. This is followed by a description of cultural history of this town, including religious and non-clerical choir singing and theater and civic activities. An important subsection is the development of musical education in Bruntal, since the foundation of Bruntal's musical school corresponds with the inception of the mixed choir. A key part of this work is devoted to three development stages of this choir, each related to a different conductor. Each stage's repertoire was influenced not only by its conductor's art direction, but also by social-historical context. The thesis also brings an overview and short history of choirs in the Bruntal region. The criteria for choosing these regional choirs was their relation to the Mixed choir Bruntal. The final chapter discusses the choir's importance for cultural and social life in Bruntal.

Zusammenfassung

Die Arbeit beschäftigt sich mit der Geschichte des gemischten Sängerkhors in Bruntál – von seiner Entstehung bis zur Gegenwart.

Das Einleitungskapitel erwähnt kurz die Historie der Stadt Bruntál. Dann kommt Beschreibung von Historie des Kulturgeschehens in dieser Stadt, wie war z.B. das kirchliche und auch das weltliche Sängerkhor, oder Theater- und Vereinaktivitäten. Der bedeutende Punkt ist die Entwicklung des Musikschulwesens in Bruntál, denn der Anfang der Tätigkeit vom gemischten Sängerkhors wurde mit der Entstehung der Musikschule verbunden. Der Hauptteil dieser Arbeit widmet sich den drei Entwicklungsetappen dieses Gesangkörpers – unter der Leitung von drei verschiedenen Dirigenten. Der Auswahl an Repertoire in diesen Etappen wurde nicht nur von Kunstrichtung der erwähnten Dirigenten, sondern auch von dem gesellschaftlichen und historischen Kontext beeinflusst. Die Arbeit bringt weiter Übersicht und kurze Geschichte der Sängerverbände der bruntaler Region. Diese Sängerkhore wurden deshalb ausgewählt, weil sie eine konkrete Beziehung zum gemischten Sängerkhor Bruntál haben. Im letzten Kapitel wird die Bedeutung des Gesangkhores im heutigen kulturellen und gesellschaftlichen Leben der Stadt behandelt.

Použitá literatura a prameny

BALCÁREK, P. *Rodinný archiv Rotalů a Vrbnů*. Studie Muzea Kroměřížska. Kroměříž, 1986. s. 40-45.

CEPEK, J. *Bruntál 1213*. Bruntál, 1999.

HOSÁK, L. *Historicko-vlastivědný výzkum okresu bruntálského*. Olomouc, 1950.

HOSÁK, L. *Počátky města Bruntál. Vlastivěda Severomoravského kraje - okres Bruntál*. 1962. č. 2.

JUŘÍČEK, J. *Organizování školství a kultury po roce 1945 v okrese Bruntál*. Bruntál, 1957.

Kronika pěveckého sboru: 1. díl. Bruntál: Smíšený pěvecký sbor Bruntál.

Kronika pěveckého sboru: 2. díl. Bruntál: Smíšený pěvecký sbor Bruntál.

Kronika Pěveckého sboru města Vrbna. Vrbno pod Pradědem: Pěvecký sbor města Vrbna.

Kronika Základní umělecké školy v Bruntále: 1. díl. Bruntál: Základní umělecká škola Bruntál.

Kronika Základní umělecké školy v Bruntále: 2. díl. Bruntál: Základní umělecká škola Bruntál.

KRYSTÝNKOVÁ, J. *50 let základní umělecké školy v Bruntále*, Bruntál, 1996.

NEDOMLELOVÁ, Dagmar. *Hudba v Bruntále po roce 1945*. Olomouc, 1993. Diplomová práce. Univerzity Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy.

NIESNER, T. *K vývoji školství v Bruntále. Vlastivědné listy*. 2004. č. 2.

NIESNEROVÁ, K. *Základní umělecká škola Bruntál*. Olomouc, 2008. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, katedra hudební výchovy.

ŠAMÁNEK, J. *Z historie bruntálského divadla. Vlastivěda Severomoravského kraje – okres Bruntál*. 1962.

VEISEROVÁ, A. *České matiční a menšinové školství na okrese Bruntál a jeho význam pro pokrokový vývoj českého školství*. Ostrava, 1979.

Noviny a časopisy

KAINAR, V. Adventní koncert v Mezině. *Náš domov*. 21. 12. 2004. r. 15, č. 20, s. 10.

KIEDROŇOVÁ, A. Do Bruntálu se vrací půlnoční mše. *Moravskoslezský deník*. 22. 12. 2003.

OLŠOVSKÝ, P. V Bruntále vystoupí smíšený pěvecký sbor. *Bruntálský region*. 14. 12. 2010. r. 19, č. 50, s. 2.

(ONA). Půlnoční mše se vrací k obvyklé hodině. *Bruntálský Region*. 23. 12. 2003. r. 12, č. 51, s. 3.

(OT). Koncert ukončil Velikonoce. *Bruntálský Region*. 20. 4. 2004. r. 13, č. 16, s. 7.

(OT). Adventní koncerty na vsích jsou zejména společenskou událostí. *Moravskoslezský deník*. 22. 12. 2003.

(RED). Žáci umělecké školy připravili vystoupení. *Bruntálský Region*. 23. 12. 2003. r. 12, č. 51, s. 7.

(VOZ). Adventní koncert v Branticích. *Bruntálský region*. 1. 12. 2009. r. 18, č. 49, s. 5.

(ta). Nevšední vánoční zážitek můžete zažít na koncertě bruntálského sboru s hosty. *Náš domov*. 15. 12. 2010. r. 21, č. 20, s. 11.

(ZR). Koncert duchovní hudby na Uhlířském vrchu slyšelo mnoho lidí. *Náš domov*. 11. 10. 2005. r. 16, č. 16, s. 10.

(ZUP). Zpěváci oslaví výročí. *Bruntálský region*. 2. 11. 2004. r. 13, č. 44, s. 5.

Internetové zdroje

České-sbory.cz [online]. 2007 [cit. 2011-12-12]. Mezinárodní festival pěveckých sborů ve Vrbně pod Pradědem. Dostupné z WWW: <http://www.ucps.cz/portal/cz/04-07-festival.php?id_festivalu=27>.

České-sbory.cz [online]. 10.01.2011 [cit. 2011-12-12]. Pěvecký sbor města Vrbna. Dostupné z WWW: <<http://www.ucps.cz/portal/cz/02-01-detail.php?id=119>>.

Dětský pěvecký sbor Rosnička Bruntál [online]. 2011 [cit. 2011-12-12]. Dostupné z WWW: <<http://dps-rosnicka.xf.cz/>>.

DULOVCOVÁ, Dita. *Město Bruntál* [online]. 14.12.2010 [cit. 2011-12-12] XV. Ročník Bruntálského adventu, ocenění pro sbormistra. Dostupné z WWW: <<http://www.mubruntal.cz/xv-rocnik-bruntalskeho-adventu-oceneni-pro-sbormistra/d-937414>>.

Pěvecký sbor Bernardini [online]. 2011, 1. 11. 2011 [cit. 2011-12-12]. Pěvecký sbor Bernardini. Dostupné z WWW: <<http://www.bernardini.cz/>>.

PSMV - Pěvecký sbor města Vrbna pod Pradědem [online]. 2011 [cit. 2011-12-12]. Dostupné z WWW: <<http://psmv.wz.cz/>>.

SHV - Společnost pro hudební výchovu [online]. 11.11.2010 [cit. 2011-12-12]. Cena Jaroslava Herdena. Dostupné z WWW: <http://www.renetamusic.cz/aktual/cena_cih.pdf>.

SBOR.CZ [online]. 2011 [cit. 2011-12-12]. Dívčí komorní sbor Bruntál. Dostupné z WWW: <http://www.sbor.cz/detail_sbor.php?id=10162>.

SBOR.CZ [online]. 2011 [cit. 2011-12-12]. Pěvecký sbor města Vrbna pod Pradědem. Dostupné z WWW: <http://www.sbor.cz/detail_sbor.php?adres=psmv>.

Přílohy

Seznam příloh

- 1) Fotografie z Kroniky pěveckého sboru, 1. dílu – vystoupení sboru v Kulturním domu Bruntál, 7. prosince 1973.
- 2) Fotografie z Kroniky pěveckého sboru, 1. dílu – vystoupení sboru při příležitosti odhalení pomníku Sbratření v Bruntále, 7. května 1975. V přední řadě zcela vpravo je zachycen dirigent Miroslav Žákovský.
- 3) Záznam z Kroniky pěveckého sboru, 2. dílu – účast Smíšeného pěveckého sboru Bruntál na pěvecké soutěži Musica Sacra Praga, 13. června 2003.
- 4) Záznam z Kroniky pěveckého sboru, 2. dílu – diplom pro Smíšený pěvecký sbor Bruntál za umístění v bronzovém pásmu v kategorii smíšené sbory na pěvecké soutěži Musica Sacra Praga, 13. června 2003.
- 5) Informační plakát Jarního písňového festivalu, konaného 17. dubna 2004 v Bílovci, na kterém vystupoval i Smíšený pěvecký sbor Bruntál.
- 6) Fotografie ze společného vystoupení Smíšeného pěveckého sboru Bruntál a komorního orchestru ZUŠ Bruntál, nedatováno.
- 7) Informační plakát a informační letáček o historii sboru ke Slavnostnímu koncertu Smíšeného pěveckého sboru Bruntál, který se konal k 15. výročí založení sboru. Koncert se konal 4. listopadu 2004.
- 8) Poděkování polského, spřáteleného sboru, Bel Canto za dlouholetou spolupráci se Smíšeným pěveckým sborem Bruntál.
- 9) Členové Smíšeného pěveckého sboru Bruntál v roce 2001.
- 10) Rozhovor s dirigentkou pěveckého sboru Mgr. Jiřinou Krystýnkovou.
- 11) Seznam skladeb repertoáru Smíšeného pěveckého sboru Bruntál v letech 1996 - 2011

Příloha č. 1

Příloha č. 2

7. května 1945 uplynulo 30 let od osvobození
našeho města RA.

Při této příležitosti byl zahájen
v parku na Ruské ulici - pomník Světlem.
Je to dílo akad. sochaře s. Brázdila.

Naš předeký Sbor pod vedením
s. Zákorského - zahájil při této příležitosti
dvě písně: /19. vystoupení/

- Uká si mi kráska

- Moje země

U pomníku

MUSICA SACRA PRAGA

14.6.2003

Bruntálský sbor úspěšný v Praze

BRUNTÁL, 14.6. - S velkým úspěchem se vrátil z Prahy Sborový pěvecký sbor z Bruntálu. Na mezinárodní soutěži si vybojoval první místo.

V sobotu 14. června přibýlo bruntálským sborům další úspěch. Na slavnostní mezinárodní soutěži Musica Sacra Praha získal Smíšený pěvecký sbor Bruntálu bruntálský sbor první místo.

"Jednotlivci našli vyhlášení na novosti a před jím se nechtěli být omezení," podotkla vedoucí sboru a ředitelka sborů a smíšená škola Jiřina Kopyškové. Sbor stále přibývá nové zpěváky, protože jim není podmínka.

O víkendě se bruntálský sbor přidával místním posuchačům při odstavcích záznamů sboru, na konci srpna čeká sbor v ústavu do Garmowu v Polsku, kam je pozval divobohoslužby partnerský sbor Bel Cantu, který zrovna o víkendu vystupoval v Bruntálu.

Praha – sobota 14.6.03

Ave Regina
 Ten klamný země lesk
 Tebe poem
 Soudece všeho světa
 Slezské písně 1-5

II. SBOROVÁ SOUTĚŽ / 2ND CHOIR COMPETITION

v rámci X. ročníku mezinárodního festivalu duchovní hudby
 in the frame of 10th International Festival of Sacred Music

MUSICA SACRA PRAGA

RÁMCOVÝ PROGRAM / FRAME PROGRAMME

Evangelic church / Evangelický kostel
"U SALVÁTORA"
 Salvátorská ul., Praha 1

PÁTEK / FRIDAY, 13. 6. 2003

19:00 ZAHAJOVACÍ MEZINÁRODNÍ SBOROVÝ KONCERT /
 OPENING INTERNATIONAL CHOIR CONCERT
 Účinkující / Perform: Sývavův dětský sbor Třinec (ČR)
 Dětský sbor "Akzent" Sofía (BG)
 Dětský sbor "Ivan Zajc" Slavoníkí Brod (CR)
 Výchovský smíšený pěvecký sbor (ČR)

SOBOTA / SATURDAY, 14. 6. 2003

14:00 SOUTĚŽNÍ VYSTOUPENÍ /
 COMPETITION PERFORMANCES

17:30 Vyhlášení výsledků, předání cen, vystoupení vítězů /
 adjudication of results, performance of the winners

20:00 "PRAHA V NOCI / PRAGUE BY NIGHT"
 závěrečná plavba lodí po Vltavě (pro přihlášené účastníky) /
 final Vltava-river boat trip (for registered participants)

NEDĚLE / SUNDAY, 15. 6. 2003

Domov "Sue Ryder", Praha 4 - Michle
 14:00 BENEFIČNÍ KONCERT sborů z Chorvatska a Bulharska
 BENEFIT CONCERT of the choirs from Croatia and Bulgaria

**ZÚČASTNĚNÉ SOUBORY /
 PARTICIPATING CHOIRS:**

Dětský sbor "Akzent" Sofía (BG)
 Dětský sbor Slavoníkí Brod (CR)
 Sývavův dětský sbor
 DOM THAM (CZ)
 Smíšený pěvecký sbor Bruntál (CZ)
 Pěvecký sbor "Spartak"
 Jindřichův Hradec (CZ)
 Chrástský sbor "Soudníkem"
 Pankov (CZ)
 Výchovský smíšený pěvecký sbor
 (CZ)

CLB TOURS AGENTUR, Na Hájce 367, Praha 8, www.choirs.cz

Příloha č. 4

Příloha č. 5

Pěvecký sbor Bílovec

pořádá

**JARNÍ
PÍŠŇOVÝ FESTIVAL**

u příležitosti 12. výročí založení
Pěveckého sboru Bílovec

účinkují

Pěvecký sbor KOTATA ZŠ TGM Bílovec
Pěvecký sbor ALLEGRO ZŠ TGM Bílovec
Chlapecký sbor při ZŠ Stěbořice
Smíšený pěvecký sbor Bruntál
Pěvecký sbor Bílovec

Sobota 17. dubna 2004 v 17 hodin

Dům kultury v Bílovci

MOTTO : Zpěvu dar všech srdcí vracích vlastí budiž věnován

Příloha č. 6

Hudební, pěvecký a vzdělávací spolek Bruntál
Smíšený pěvecký sbor Bruntál
člen Unie českých pěveckých sborů

Slavnostní koncert

k 15. výročí založení sboru

čtvrtek 4. listopadu 2004 v 18 hodin

Hudební, pěvecký a vzdělávací spolek Bruntál

Smíšený pěvecký sbor Bruntál

člen Unie českých pěveckých sborů

Tak šel čas ...

Roky **1989 1991** byly dobou příprav a nezachovaly se nám záznamy

1992 vánoční koncert a vystoupení při půlnoční mši 24.12.

1993 květen - vystoupení, červen - oslavy města, říjen - Rýmařov, listopad Praha, Festival adventní a vánoční hudby, prosinec - vánoční vystupování

1994 březen - velikonoční koncert, květen - Svátek matek a zájezd do Křtin, červen - Slezský Trojok v Karviné, říjen - Rýmařov, prosinec - Praha, Ivanovice na Hané, vánoční koncerty

1995 únor - Dny sborového zpěvu Praha, duben - velikonoční koncert, červen - Slezský Trojok Ostrava, srpen - kulturní léto Bruntál, říjen - festival ve Vrbné a Rýmařově, prosinec - Praha, Vánoční dárek v Bruntále, vánoční koncerty

1996 leden - koncert, červen - Slezský Trojok Katowice, Polsko, říjen - festival Vrbo, listopad - vystoupení Praha, prosinec - adventní a vánoční koncerty

1997 březen - velikonoční koncert Krnov, duben - velikonoční koncert Bruntál, květen - vystoupení při KPH, červen - Slezský Trojok Bielsko-Biala, Polsko, Svátky písní Olomouc, vystoupení Břeclav, Den hudby na zámku Bruntál, červenec - zájezd Vídeň, Rakousko, září - koncert v Opavě, říjen - vystoupení Rýmařov, prosinec - vánoční vystoupení

1998 duben - velikonoční koncert, zájezd Gaszowice, Polsko, květen - vystoupení při KPH, červen - Svátky písní Olomouc, září - Den města, říjen - festival sborů ve Vrbné, prosinec - vánoční vystupování

1999 březen - vystoupení v Litvli, duben - velikonoční koncert, květen - vystoupení při KPH, červen - Svátky písní Olomouc, září - festival Vrbo, říjen - vystoupení v Koprivnici, prosinec - obvyklá vánoční vystoupení

2000 duben - velikonoční koncert, červen - Svátky písní Olomouc, Den města Bruntál, říjen - festival sborů ve Vrbné, prosinec - vánoční vystoupení

2001 leden - Koncert koled Gaszowice, Polsko, koncert v divadle Bruntál, duben - velikonoční koncert, květen - koncert v kostele Bruntál, červen - Musica sacra Praha, říjen - festival sborů ve Vrbné, prosinec - vánoční vystoupení se zájezdem do kostela na Svatém Kopečku u Olomouce

2002 duben - velikonoční koncert, červen - Slezský Trojok Katowice, Polsko, koncert ve Šternberku, říjen - festival ve Vrbné, prosinec - vánoční vystupování

2003 duben - velikonoční koncert, květen - Den matek Mezina, koncert sborů v Horním Benešově, vystoupení v Uničově, červen - Musica sacra Praha, vystoupení ke Dni města, srpen - vystoupení v Gaszowicích, Polsko, říjen - koncert na zámku, prosinec - vánoční vystoupení

2004 duben - velikonoční koncert, Jarní písníový festival Bílovec, květen - Svátek matek Mezina, Jarní koncert Horní Benešov, hudební posezení v Domově důchodců Bruntál, koncert Břidličná, červen - hudební festival Bludov, listopad - Slavnostní koncert

Podziękowanie

z okazji 15 - lecia istnienia chóru
Bel Canto

dla

Chóru Bruntal

za

długoletnią współpracę na arenie śpiewaczej oraz
szerzenie kultury na terenie Gminy Gaszowice

Prezes Chóru
D. Neukel

Dyrygent

Gaszowice, 12 października 2008r.

Příloha č. 9

Smíšený pěvecký sbor Bruntál

(zač. r. 2001)

ředoucí a dirigent Mgr. Jiřina Sokolářová

Soprán	alt	tenor	bas
Antlová Anna	Abramová Naděžda	Brindza Jan	Hajný Václav
Žwydzová Ludmila	Kačíková Anna	Horyn Mikoláš	Ivanco Vasil
Polá Martina	Kainarová Zdislava	Kačík Jan	Okoun Lukáš
Maňásková Ludmila ml.	Kaplerová Helena	Kačíková Kateřina	Olšovský Petr
Marušáková Vlasta	Kaštylová Zdeňka	Rozprým Drahoslav	Pechanec Karel
Mojžíšová Věra	Kodedová Věra	Skřehot Roman	Sokolář Josef ml.
Novotná Jarmila	Majerová Jana	Stoklasa Jindřich	Sokolář Josef st.
Dherová Pavla	Maňásková Ludmila st.	Střelec Miloslav	Zacha František
Ondrová Jana	Osobová Jarmila		
Drálková Jarmila	Pokorná Vlastimila		
Šupčíková Růžena	Rozprýmova Marta		
Uhlířová Marie	Vlčková Ludmila		

Příloha č. 10

Rozhovor s dirigentkou pěveckého sboru Mgr. Jiřinou Krystýnkovou

Jaké byly Vaše začátky s prací pěveckého sboru?

Bylo to v roce 1996, kdy za mnou přišli členové sboru, abych se jich ujala jako dirigentka. Právě se nepohodli s předchozím dirigentem a cítili se zrazeni, že s nimi odmítl jet na přehlídku sborového zpěvu Slezský Trojok do Polska. Repertoár měli již připravený, přihlášku podanou, nocleh zajištěný, v programu se s nimi počítalo a já jsem je měla dirigovat. Jednak jsem to v životě nedělala, měla jsem zkušenost jen jako členka olomouckého univerzitního pěveckého sboru dirigovaného tehdy panem Janem Vičarem, mladým vysokoškolským učitelem a jednak mi připadalo nemožné, abych během 14 dnů sbor dovedla na nějakou přehlídku. Bylo mi jich líto, a když přišli prosit již potřetí, nerada jsem svolila s tím, že pojedou, ale jen do Polska, tuším to byla Bialsko–Biala a že dál naše spolupráce pokračovat nebude.

Ale pokračovala, ne?

Sbor byl v rozkladu, morálním i početním, měl 19 členů, kteří nevěděli, co dál a před sebou mladou nezkušenou učitelku. Dodávali mi odvalu, ač ji sami jistě potřebovali. Svolila jsem dirigovat na zkoušku. Jasně si vzpomínám, že jsme cvičili Smetanovu Českou píseň a já jsem lovila v paměti základy dirigování, kterými jsem na FF UP prošla, oživovala jsem základy intonace, rozezpívání, deklamaci atd. Když jsem trvala na tom, aby všichni řádně otvírali ústa a zpívali v pianu, pan Stoklasa protestoval, že to nejde, že by mu vypadla z úst protéza. Legračních chviliek při nácviu jsme zažili mnoho. Zůstala jsem a učila se spolu se sborem. Dnes toho nelituji, naopak, děkuji za každou zkušenost.

Co Vás na práci se sborem nejvíc těší?

Je to drobná, úmorná a detailní práce, vyžadující hodně trpělivosti. Tím spíše, že zpěváci jsou amatéři. Noty zná tak 5 lidí. Takže na dělených zkouškách, kde mi nyní pomáhají naše pedagožky ze ZUŠ, učíme sbor notu po notě. Naopak zase tento handicap přinutil členy sboru zapojit ve větší míře hudební paměť. Když se něco naučí, stačí krátké osvěžení a na skladbu si vzpomenou. Těší mě to, že početně sbor roste a o práci v něm je zájem. Samozřejmě jako každý sbor máme nedostatek mužů, myslím těch opravdu platných zpěváků, ale i tak jdeme stále kupředu. Členové se na zkoušky

i vystoupení těší. Zním několik žen, které před zkouškou pravidelně zajdou ke kadeřníkovi. Po zkoušce jdou na kafičko, v poslední době se kolektiv hodně stmelil, chodí do hudebního klubu, kde při sklence vína zpívají, hrají na kytaru, na basu, dokonce ke konci sezóny měli zahradní párty s opékáním selete. V tom vidím smysl své práce. V radosti ze zpívání, z potlesku hojných posluchačů, z dobrého kolektivu a práci pro region. Již na jaře se nám ozývají z okolních obecních a městských úřadů a zamlouvají si adventní koncerty.

Co se Vám naopak nedaří?

Trápí nás takové běžné nemoci každého sboru: obavy, zda přijdou zpěváci v dostatečném počtu na vystoupení, zda budou jednotlivé hlasové skupiny vyvážené, vysoký věk některých členů. Nemám například to srdce jim říct – už nechod'te, máte stařecké tremolo, práci sboru to kazí. Kdybychom byli profesionálové, je to jiná záležitost.

Jaké jsou Vaše dirigentské sny?

Úplně běžné: mít sbor, který si zapamatuje všechno, co po nich vyžadují, aby se do zkoušek připravovali, doma nacvičovali, aby měli perfektní deklamaci a intonaci, vysokou hlasovou kulturu, úspěchy na soutěžích a přehlídkách. Pořád se snažím. Je to běh na dlouhou trať. Ale považuji se za malou součást regionální kultury a jsem ráda, že mohu někomu něco dát: radost ze zpívání, vděčné posluchače, jsem ráda za každý šot v televizním vysílání, za každý článek o sboru v tisku. Vždyť nejde o nic jiného, než obdarovávat lidi kolem nás.

Přeji Vám hodně úspěchů a radosti z práce s pěveckým sborem a děkuji za rozhovor.

Příloha č. 11

Seznam skladeb repertoáru Smíšeného pěveckého sboru Bruntál v letech 1996 – 2011 (řazeno abecedně)

- 1) A již zima pomíjí, Sedlčanský kancionál
- 2) A lieta vita, Giovanni Giacomo Gastoldi
- 3) A nie ta ptaszyna, Janko Gavlas
- 4) Adeste fideles, John Reading
- 5) Akú som si, úpr. Jan Šoupal
- 6) Aleluja, Leonard Cohen / úpr. Jiřina Krystýnková
- 7) Aničko, děvečko, úpr. Arnošt Rychlý
- 8) Ave Maria, Antonio Lotti
- 9) Ave Maria, Jakob Arcadelt
- 10) Ave Maria, Francesco Giuseppe Bianchi
- 11) Ave verum corpus, Wolfgang Amadeus Mozart
- 12) Až přijdu matičko do nebe, Jiří Stejc
- 13) Babylon's falling, úpr. Zdeněk Stárek, spirituál
- 14) Benedicat vobis, Georg Friedrich Händel
- 15) Bude večer, úpr. Zbyněk Mrkos
- 16) Cant'help falling in love, úpr. Ejvind Dengso
- 17) Canticorum iubilo, Georg Friedrich Händel
- 18) Co mě milý, co daruješ, úpr. Antonín Skácel
- 19) Co již dávní proroci, Štěpán Charvát
- 20) Co to máš, děvenko, úpr. Antonín Tučapský
- 21) Což se mě má milá, úpr. Antonín Tučapský
- 22) Cum decore, Thieman Susato
- 23) Čarování a pomluvy, Bohuslav Martinů
- 24) Česká píseň, Bedřich Smetana

- 25) Česká písnička, Karel Hašler
- 26) Daleká, široká, úpr. Jiří Réda
- 27) Da pacem, Domine, Melchior Franck
- 28) Debe prodávale, úpr. Zbyněk Mrkos
- 29) Dexter a Domini, Pavel Křížkovský
- 30) Dolina, úpr. Jan Šoupal
- 31) Dolina, dolina, Leoš Janáček
- 32) Dona nobis pacem, anonym
- 33) Dormi dormi, anonym
- 34) Dyž sem něbyl doma, úpr. Jan Skácel
- 35) Ecce comodo moritus iustus, Jakobus Gallus
- 36) Ecce quam sit, anonym
- 37) Ejhle chasa naša, úpr. Jan Skácel
- 38) Ej ráno ráno, úpr. Antonín Tučapský
- 39) Gaude mater Polonia, Theofil Klonowski
- 40) Go tell it on the mountains, Henry Smith
- 41) Heilig, heilig, Franz Schubert
- 42) Chetniežešmy tu przybyli, anonym
- 43) Chtíc, aby spal, úpr. Adam Michna z Otradovic
- 44) In pharadisi, anonym
- 45) Io ti vario cantar, Orlando Lasso
- 46) Jede sedlák do mlejna, úpr. Jaroslav Krček / Zdeněk Lukáš
- 47) Jesus, remembre me, Jacques Bertier
- 48) Jezu skrytý ve svátosti, Johann Sebastian Bach
- 49) Kdybys měla má panenka, úpr. Pavel Altrichter
- 50) Krásný sarafán, Karel Bendl (český text)
- 51) Lajú naši, lajú, úpr. Emanuel Ambros

- 52) Laudate Dominum, Giuseppe Ottavio Pittoni
- 53) Laudate Dominum, Wolfgang Amadeus Mozart
- 54) Lupečky, úpr. Antonín Skácel
- 55) Maria, tys celá krásná, Jan Novák
- 56) Matičko Boží, Božanův kancionál
- 57) Mesiáš (Aleluja), Georg Friedrich Händel
- 58) Messe in G dur (Kyrie), Franz Peter Schubert
- 59) Missa brevis (část Kyrie, Credo), Jiří Pavlica
- 60) Missa pastoralis in C boemica, Josef Schreier
- 61) Mše Svaté Cecílie, část Credo, Charles Gounod
- 62) Můj milej mi pod vokýnkem, úpr. Václav Čihák
- 63) Na horách, úpr. Zdeněk Lukáš
- 64) Napadly písně, Antonín Dvořák
- 65) Nic ať tě nezmate, Petr Eben
- 66) O bone Jezu, Giovanni Pierluigi da Palestrina
- 67) Odi et amo, Carl Orff
- 68) Oj včerajky, úpr. Antonín Skácel
- 69) Okolo Hradišča, úpr. Petr Řezníček / Jan Pančík
- 70) Ondráš, úpr. Leoš Janáček
- 71) Ouvej cigán, úpr. Zdeněk Blažek
- 72) Ó, láske, láske, úpr. Josef Schreiber
- 73) Ó řebíčku, zahradnický, úpr. Pavel Škeřík
- 74) Pan Bůh vám zaplať, úpr. Leoš Janáček
- 75) Panis Angelicus, César Franck
- 76) Pavane, Thoinot Arbeau
- 77) Pie Jezu (Requiem), Andrew Lloyd Weber
- 78) Píseň času májového, Adam Michna z Otradovic

- 79) Preludium, Dmitrij Stěpanovič Bortňanskij
- 80) Pod twa obrane, Wilhelm Troszel / Jan Jaš
- 81) Proč bychom se netěšili (Prodaná nevěsta), Bedřich Smetana
- 82) Prší, prší, úpr. Miroslav Hroněk
- 83) Przyjaźń o bracia, Teodor Kiewicz
- 84) Přijdi ty, šuhajko, úpr. Henz Lau
- 85) Před susedovym, úpr. Antonín Skácel
- 86) Přijde jaro, přijde, Vilém Černík
- 87) Přišlo jsi k nám, Jezulátko, úpr. Antonín Tučapský
- 88) Puer natus in Betlehem, Jan Novák
- 89) Půjdem spolu do Betléma, úpr. Antonín Skácel
- 90) Růže, Nezmaři, Jiří Pleva
- 91) Rve to a sténá Dněpru plání, Jiří Tichota (český text)
- 92) Šalom alejchem, Igor Epstein Nigun
- 93) Sancta, sancta, Slbert Schweitzer, Otto Fischer
- 94) Serdeczna matko, Krzysztof Krawczyk
- 95) Sicut locutus est, Johan Sebastian Bach
- 96) Song of sanctuary, Karl Jenkins
- 97) Soudce všeho světa, Komenského kancionál
- 98) Srdce plesá, Jakub Jan Ryba
- 99) Svatý Michaeli, Josef Olejník
- 100) Svatý Václave, staročeský chorál
- 101) Szumi javor, szumi, Jan Wierzon
- 102) Ta naša lavečka, úpr. Milan Uherek
- 103) Tam u nás v horách, Josef Blatný / Ladislav Dvořák (text)
- 104) Tancuj, tancuj, úpr. Jan Šoupal
- 105) Te Deum, Marc-Antoine Chartpentiere

- 106) Tebe poem, Dmitrij Stěpanovič Bortňanskij
- 107) Ten klamný země lesk, Petr Eben
- 108) Tovačovský hatě, úpr. Josef Vaca
- 109) Tourdion, anonym
- 110) Ukolébavka, Johannes Brahms
- 111) Už ho vedou Martina, úpr. Zdeněk Lukáš
- 112) V bohuslavském polu, úpr. Antonín Skácel
- 113) V kolaji voda, úpr. Antonín Skácel
- 114) Vánoční noc, Adam Michna z Otradovic
- 115) Vánoční rosička, Adam Michna z Otradovic
- 116) Veru si ty šuhajko, úpr. Heinz Lav
- 117) Vlastovička, Vlastimil Bičík
- 118) Voheň, úpr. Václav Felix
- 119) Ha ty svatej Vavřenečku, úpr. Václav Felix
- 120) Wszystkie trony niebieskie, Josef Surzyński
- 121) Yesterday, The Beatles
- 122) Zdalo se mi zdalo, úpr. Antonín Skácel
- 123) Zdráva buď Maria, Jan Engelhart
- 124) Zní píseň přátelství
- 125) Zpěv židovských otroků (z opery Nabucco), Giuseppe Verdi

Anotace

Jméno autora: Xenie Bršťáková

Katedra, fakulta, univerzita: Katedra muzikologie, Filozofická fakulta,
Univerzita Palackého v Olomouci

Název práce: Historie smíšeného pěveckého sboru Bruntál

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Lenka Křupková, Ph. D.

Počet stran: 58 + 18

Počet znaků: 95 015

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury a pramenů: 36

Klíčová slova: smíšený pěvecký sbor, koncert, historie, repertoár, kulturní vystoupení

Charakteristika práce: Tato práce si klade za cíl popsat historii regionálního pěveckého sdružení, Smíšeného pěveckého sboru Bruntál od jeho vzniku po současnost, zasadit jeho vývoj do kulturního a vývojového kontextu regionu. Dále též poukázat na funkci sboru ve veřejném životě a jeho spjatost s dobou, v níž působil, na vlivy, které zasáhly do repertoárové volby.

Annotation

Name of author: Xenie Brštřáková

Department, fakulty, university: Katedra muzikologie, Filozofická fakulta,
Univerzita Palackého v Olomouci

Title of thesis: History of Mixed choir Bruntál

Thesis supervisor: Doc. PhDr. Lenka Křupková, Ph. D.

Number of pages: 58 + 18

Number of characters: 95 015

Number of appendices: 1

Number of titles of used literature and sources: 36

Keywords: mixed choir, concert, history, repertoire, cultural performances

Characteristics of thesis: The intention of this thesis is to describe the history of the mixed choir in Bruntal since its inception to present and to reflect upon its cultural and development context. The goal is also to point out the choir's function in the social life, its relation to its time period and influences which affected its repertoire.